

کتاب شمس‌الخیال
مجلد ۱۳

آب

۶۰۶۷

I

کتاب ثبتہ میں

184

کتابت آری الی
یا ربک حولک

الزمن

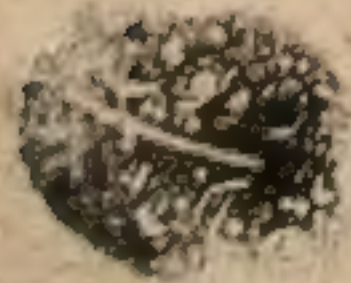
Σ. Σ. V

۵۰۰

کتابخانه نظامی و دولتی
وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
تاسیس ۱۳۰۲

ممدوح يد الله الملك العظم والحاكم
والبحر عادم اكر من الله العظم
الغاري محمود حان وها صفا سيرة عبد الله
احمد شيخ رادد النفس واما
السريع عمرها

حمد خدایی را که پیشه میم حمدش در حد کمال کرم و
 دایره میم نعمتش سفره ایت درخت نوال قدم **بسی**
 میم درم حلقه ایت باور آتای او **عین نعم چشمه ایت درم دریای او**
 کاف شکرشن بن را حاجت در میان شر و اندیشه شکرش
 رای بلبلست در قلب شک **قطره** تا عدم با عین صبح رحمت او دم
 شکر انعامش نای کریم **بای هوی هوی** لایه لایه دلالت
 هوا کند و جلوه **حسب** جلالت جبروتش از دون جبروت رنود
قطره هر که در شکنی مزرع آمال نایف **از غم** کرش آب غایت غم دید
 شین شین شین رحمت عامش **مین** **مناو** چشم صنم از کیه خوش نم دید
 از عین قتل نون نفس **سبا** چو غایت اوست **از پشت** افلاک باروی **آیت**

خاک شطری از خود بگفت **و** **طهر** چرخ بار خاک رخ از ساحت اوج جلالت
 مآبر بر چهره آب چشمه های شب **بیند** از روی ریایش کاف بای نگو
 هر که آرد کبر بر جوف ندای کبریا **نکت** عرش انبیا و بر آب از آنست چشم
 بر پیش عطا ی او نهاده و گرسنی **پایه** از آنست **اده** کسایه کرم می
 پایان او بر سر فتنه **مشوی** **عرش** را عیبت از نور مجید
 عیش او زین رو عظیمست **عید** **داع** شوق **سودا** کرسی را شوق
 ذات او کشته بین در داغ حق **نکت** برق قهرش لامعیت که عالم
 بهم بر زده اوست و جبل متین طلش **کشته** کشته سر افکنده اوست
کوه کوه بیزیر قاف بلا شد **قهر** **کره** بر دنجانب او **است**
 نام داشته از ته دوش عبادتش **چون** آفتاب بر سر همه **سرست**
بنای سما از حروف اسم او رفعت و فضای ارض از ترکیب **و** **سبع** **مشوی**
 الف اسم اوست بر سر **سم** **تبع** افنون **سوم** **ستم**
 شرفه سین اسم او و آلات **از** شرف آفتاب در اول **است**

الف آمد زبان دندان سین **م**یم نیز از دهان نمونه سین
چون بود اسم و ذات بیان **م**سخنی جز با اسم او نتوان
نکت حیاط مغش اطل فلک **ا**کس در چپ و دامن گرفته ماطل
بیکانش را پوشانید و فیاض مهرش شسته آفتاب را آب پیرا
نمود قاتلش را پوشیده **ق**طعه تا یافته شوقش پیرا آمن
شق کرده شوق به چپ دامن **م**خم شد سرو پای خاتم چرخ
ناگشته یکن از مهرش روشن **ن**کت فلک دوار را جاذبه مهر انوار
در چرخ آورد در یاب چون فلک را در چرخ آورد کلف یعنی ولوع و شغف
بود و کوکب سیار چون پر کوکب زنگار بر قله هدف تیر آتار اقدار تو
بگو که چون نجم را بگردانند مجن شود **ق**طعه کویت دل کوکب دیره نون در کب
تا ساخته کردانش چو چکان قضای **م**شد آمن ختر بر روی سمانا
دندان سین سبز بر آب عطای او **ن**کت پرده ملکون شوق از تار کبک
مهر او کوئی شفیع یعنی پرده تنگ بر قله قاف کشیده و اطل سحر فلک

از تازی آب فیض او پنداری کس یعنی شبنم است بر میان دختاس
چکیده **ب**یت زان روی آس تسهان عالیت از احسان
کز سرورنی اسم او آیت دینیا **ن**کت دوریم شمس میان سید و شمس
درجه فلک خلقة مشیت اوست که از یک جانب شمس جات بذرات
میرساند و از دیگر جانب سس جلود بر تراجمات میکند **ق**طعه
در قطع امید بنده از غیر خدا **م**کو دارة صفت سین سا بر سر
در قلب سعاد و ره خورشید **م**بس و بکناره برده بود مسا
نکت اگر عناصر در اصل ناصر عون و عنایت او نداشتی سر مایه ایش
عین عنا بودی و موایله را در میان اگر والی ولایت او نبودی اول
و آخر ایشان از مدجال اسمال رو نمودی **ق**طعه
پرده رای کج از قلب عناصر کثای **م**تا در آینه او جلوه صانع بینی
وزره لفظ موایله دلیل بر دآر **م**تا موالی قضا جملة متابع بینی
نکت نون نار و مایه موا و میم مایه مایه ترازوی نای نهمت معنی

حرص و همت در مابین نعت اوست و جیم جاد و نون نبات و حای حیوان
 نشان سرافرازی چرخ یعنی کنف و احاطت اوست **مثنوی**
 ز نورش صورت انس آرنیدی **•** کی آتش درشتای دل رسیدی
 و لیلش گزینش از دم خویش **•** نیارد پانها دن باد پیش
 ز آب حش ناجسته مرغا **•** می پمچد ز سرعت باد آریا
 تر آب غشته بین از فیض و آب **•** وجود او بین تو بر سر آب
نکته از کاف کابله تا نون جان عنایتش و حرف کین پیدا
 کرده و از قاف قلب تا لام مقول بدایتش بدو حرف قل کو یا کرده **قطعه**
 دل ده باکی که کلاش شغای جا **•** تا بر دو حرف امر نهاده بنای کل
 میم دمان و دو رسم زان سخن **•** که آورده بر سر از حفظ مانش امر

یا فی نعت البنی علیه الصلوٰة والسلام

سین سنت جنبوی دند آیت که از عضو علیه بالنوا بعد سخن میگوید
 هر که سرافرازی آن سین نباشد جز شکر سزگون نه بیند و الزهای

او امر مصطفوی مرقا نیست که از ذوق معالی الا موارث افغان نشان
 بید بد هر که سر بلندی آن الفها نباشد چون مور پریشا پامال از بون **مثنوی**
مثنوی سر کرا قرب ایزدی طلبت **•** سنت خواجه صورت آبست
 امتش شد رفیع در قیمت **•** جمع بین از هرف امت امت
 تابعش مهر شد بنور عین **•** تاب بر لفظ تابع بسین
 در امور و نواهی آنکه کشید **•** سر از دتن چو مور وای دید
نکته رای رسول اندیشه است که چون عقل کل بر سر سؤل یعنی تمس
 ممکن سایه انداخته ازین روی هر شک و ملالت که برای متین
 آور سیده شکر و یقین شد و نون بنی ماسی بلکه کشتی است
 بدریای حقیقت برده ازین راه هر خل یعنی طریق ضلالت که بد آن
 او پیوسته خلد برین شته **مثنوی** **•** زبوی روح او موجود شد روح
 ز نور و جی او شد متشریح **•** شیخ را دل بعیش جان است
 که ذیل لطف او در وی شیخ است **نکته** میم اول محمد ماه لو آیی حد است

دراست را و حای او مطلع حیاتست مدملت را و میثم ثانی اسط
ایت صورت مجد و عظمت را و دال را آه نمایند ایت محم یعنی تنویر
نعت و راحت را **قطعه** چار رکن محامد بر آسمان سرف
ز چار حرف محمد کز و نقاب کشود بنور آینه مصطفی مصطفی دان
که نور طاهر طایا در و جبال نمود یکا که در شست خلد در چال
بچار حد جهان باز کرد اجد بود **مکته** زمین عین عرفات از قدم شرس
چشمه حیات که زفات عظام حیا میکند و بکند متیلادت
بر سر الف ابصار زوار و دال دین نظر انوار که در دال امی شود
مثنوی شده مهر دینه منظر دین ظهور دوریم مکه مخری بر که حجت ز نور
مکته از کثرت نشر نجات اخلاش برای طیب بر روی سواهی طیبه می
یافت و از غایت صفای عین شریعتش جمال ملایکه از هر لای مستوان
که درون مکه باشد **مثنوی** تاسپهش در تمامه زد و لو آ
شد دل با از ته اور و نس کرده تا جادین خلیش در جاز

خرو قطع کافران اطراف باز یافته از نور ان شمع حب
اوشنی قرب رب عین ب **مکته** زیر سنای سنان سپاهش
کردون نون گشته و در سیاه عبای عباد امتش قد ابدال و آل
مثنوی پیش نیش تیغ خیل آن پری مانا از بی سری کفار فانی
پیموای یارخ از اشفاق او کشته با هم زمره اخبار یار
هر که پیچیده بکین او میان **مکته** دین چون شمع از ته زنا ناز
مکته شب مزاج با سب فلک پا در آورده و اسباب قرب ساخته
و شام دعوی بگاشته ماه دست در آورده و مایه معجزه انداخته
مثنوی ده نمادیده شکل نفا با نسا قاب قوسین یافته زد و فنا
مانع زو جبرئیل باز بره **مکته** سدید دین پیش از سدره
کنده صمصام ساعدش زجبار **مکته** میم ماه از الف و چشمه صا
بر رخ بدر صورت بد اوست **مکته** که صفار ای او تمام نکوست
مکته عین نعل برق در زیر پای برق او بر اقع جمال افلاک ط

کرده و ملک آن بر دیده کج نظر آن عقارب گشته و الف انکشت مبارکش
 ترکیب با در آدوینیم کرده و از خاتم جلالت بجهت انجم رسالت انکشت
 نامش **عربیته** ملک البتوة میمه کا فای تم
 که ختم یا افتخار عالم هر که چون صاد چشم چرب صحب
 نماده صورت صحت امور اعتقاد یافته و هر که ولای اولاد او دل نهفته
 آد یعنی دامیثه فساد از وی کناره گرفت **قطعه**
 بسین در آخر اصحاب نبی بدان که عاقبت بدو کون از بدی استخوان
در مناجات الهی خط عنو تو رو پوش خطا مات
 واه تا دامن گیر کنه تا در معصیت چون میم عین دل دیده بصیت
 تو کش آدیم و در منققت قلب تلافی بر منققت قبول تو نهاده **بیت**
 بسیار گشت اگر چه سراپای حرم در دل از ای رحمت آد و صد صفا
ای اگر مغفر مغفرت و زنی زین ستر تو نباشد تا و نون تن ما از بر
 محشر رسوا ماند و اگر حظ حفظ و من منن تو نباشد تا و نون فن

در این آواز و لاله و هم بین کاشانه بهشت اوجی و ال دیانت اولاد هم

ما در میزان قیامت بی بهره و بی وزن آید **شعر**
 از اشفتگی جرم کریم تو شد **حاصل** چون جم ترا صوت رحمت ششم خوش
الهی نقد طاعت ماکست اما رای کریم در دل باز ارا مید ما کریم دارد
 و لاف عفاق مایین یعنی دروغست اما در میان عین معین معنوت
 معین ماست **مثنوی** عمر ما شد فوت از مجمل و جفا
 عین معنوت او فکن بر فوت ما ای بیاد از قهر تو عین عباد
 چشم ما را سر بوییت گشته بوی لطفت تا چشم جان رسید
 چشم خوش روشنی شد بر مرید چشم تا دیدت از نقش تو
 می نزد کرد مع خون آید چشم عین انعام تو در قلب انسان
 می نماید بحر دل از حجب کام عین ما را بر سر ما کریم است
 در نمانهای تو دیدن نمانست عین ما از وی عنت پاک ساز
 تا قدر ترقی دل یا بیم **الهی** اگر پادشاه قهر کوهیت در پیش برقی
 اگر تو پیشانی قهر ما را بقرب خود رسانی چون برق از تو توان گشت

و هر چند که حلقه میم مرک و اعیست بر سر رک زندگانی اگر نشان
 مرک مارا بکرم منتعلب کردانی از تنو^ن که مکر توان **رست** **مثنوی**
 از کشف دل تو اگر دم زند **تن** کنن از شوق تو بهرم زند
 و ر بود از گرد رست **مردی** **خاک** شود کاخ دل از خرقی
الهی در آن ساعت که چون الف عربان و بی بصاعت سر از میان طین
 برداریم و طینان خوان حسان تو باشیم دندان
 از بید مارا چون سین بر **سفره** مرحمت **فره** روزی رسان
 و در آن دم که صدای **شبه** صدای **صور** بر عین **سمع** ریزد و مارا
 از عین **عین** چشم بر **شش** یعنی بار آن **فیض** برای **نای** تو باشد
 از **سج** آب **سحاب** غفران دل نایر دل مارا در **ان** **قطع**
 که **چرخ** بی **آبی** آمد **بش** **تقریر** **دلیل** **نیستم** نو مید کاخ دارد از **باران**
 و **چه** **تحدید** **عند** **ابت** **از** **ش** **آیم** **که** **اول** **او** **پشت** **آب** **آید** **میان**
الح از **شکلی** **عین** **عنو** **چون** **الف** **خف** **و** **عریا** **نیم** **مارا** **از** **میان** **عذاب**

بر آورد تا آتش عذاب بشریت به **قذبت** **مبدل** شود و در **ثوب** **معفرت**
 جای ده تا خلعت ثواب مشرف **یوم** **عیش** **عین** **العذاب** بنور **الغوا** **طلعت**
 فی **المحل** **للا** **جین** **اسنا** **با** **قد** **ذاب** **جرم** **الحرم** **تحت** **سنایا**
 ان **العذاب** **لعین** **تحتها** **ذایب** **سبب** **تالیف** **الکتاب** **و** **تعریف** **الاب** **نوا**
 بنده فتاحی که پیش هر زن از نام خود صورت فنا نموده در حضرت
 اکابر که در رای دل پاک می نماید که درین دور بهال **زیر** **علم** **لام** **علم**
 ملک و میم **تسنان** **یاد** **بوده** **و** **اجرای** **ایشان** **افک** **استان** **کرده**
 قامت **الف** **اشعار** **شعار** **رفت** **در** **بر** **رفته** **و** **بجا** **ذ** **یکسند**
 کیسوی **فوانی** **معانی** **سر** **شعر** **از** **زیر** **بالا** **شد** **یعنی** **از** **وقت** **موت**
 و **عین** **او** **چون** **چشم** **فان** **تبان** **از** **میان** **پش** **سر** **بر** **آورده** **کوی** **قیام**
 قیامت **معانیت** **که** **صورت** **شعر** **اچون** **هل** **کذب** **دین** **بر** **میان**
شر **پایه** **که** **عین** **شعر** **افتابیت** **که** **از** **قلب** **شش** **علیم** **من** **نور** **طالع**
منور **است** **قطعه** **بحر** **شعر** **از** **ان** **آب** **رخ** **ابیات** **آن** **شعر**

در هر کل زمین که افتاده کاملی سر بر آورده **بیست**
 بوستانهای خیال از سخن بکمال **در** در آب روانست از آنست کمال
خواج و الف خواجوی نخل نبد از غنای الفاط و روانی معانی
 در میان نقش و جوی نخل کنت و کوی انگیخته و عین **عماد** برای
 دام دل از سال بیان آب روان در شمار آورده **نقطه**
 از شک و بوستان همچون نبرد **دار** در نخل خواجو بر خویش آید
 و از خانه عماد ابراز بس که گشت **بر** روی دین بکر سر عاقل حاصل
خسرو سبزی حرف اول خسرو طوطی شکر خای بندست
 که بر سر و راستی طبع بلند ایشان دارد و شیرینی مطلع
عشق و طلا و سخن بدندان نه قلم پیوسته **رباعیت**
 شد نظم خسرو بحر نآب و سواد او **طوطی** کلک او رازی آورده خسرو زگر
 از حسن شعر خسرو آورده در کف بحر **حسن** سر نون قلم از آواز موج نگر
جلال سواد کرب جلال در دین تکلم جلای مرزوست **و ادویه** غایت

بیان او تا حدیث که شمع الف قلمش در سواد و حی و سی دارد **رباعیت**
 در باغ سخن بلبلستان بقال **لا** است بر پیش غنیمت جلال
 او جیت مصور او حدی که گرفت **در** سیاه او چو تیر حبیب مال
نام در آتش بیان از چشمه صاد عین حیوان ظاهر کرده و
 یک نقطه که از رشحات کلامی بر چرخ حروف نامی ریخته نافر شد **بیت**
 بنا بر عشق سر و پای یافته ناصر **بلفظ** او دل سامع از آن بود ناصر
سلمان و چشمه میم سلمان الف ماء محیط معانیت نی بینی
 شکل که بر زهر دارد و نون که ماهیت در زیر **ست**
 حروف اول سلمان **است** که فن شعر از و پرس و دیگران را
حافظ اگر چه الف و فای حافظ از ملامت و طعن کلک ملاست
 در حفظ اهل طرب اما در نظرتینر بیان جای او شکل یکا نیست
 بر الف تیر پیکر شانه نامر فظ غلیظ طبع را در پای افکن **بیت**
 طبع حافظ است حالا لافلی مانند **در** نظر افق خاف و رفت ریخته زو

خجندی و ایس نفایس خجندی شیخ خدیت که پیری در وی حیرت
 و بساط انبساط بسیطی باطنی دارد که مضمون متعالی در وی قاف
 و اسب تخیل هر کوی که باز کرد ایند پیش طلی آمده **رباعته**
 از خانه مرغ و شش خای خجندی درم **در ترک** باز معنوی خجندی بر مریش **از خشم**
 طمس فلک گردان شده در پی جوهر کجا **طبع** باطنی خوانده نقشش از قلم
صفت عین عصمت چشیده از سلاست و عذوبت بیان نموده که در
 عبقری اهل حیرت را بر صفت حاصل نیست و کان کلک **کلبه**
 بر آب یعنی بر دمعانی نقشش آورده که مشتری چنگ متابعت
 در دامن او میزند **صفت** دلش از برق کابود منور
 تا آمده از موضع دلش چهره درفش **وزکات**ی انرا که شود نور بیان
 کی در دلش از مهر بود با پیش **الباقی** ششواران میدان چنان
 بتای تخیل خیل معانی را جولان داده اند که سم سمند افهام خرده میان
 سوده تا به معنی بتای ایشان یافته اند و آشنایان عیان چنان بر سر میوه

چشمه آبدار گشته اند که کف کفایت او نام فرسوده تا بابت مجازیم
 ایشان رسیده اند **مثنوی** **بمیدان** نظم از کلام مخیسل
 ز سرخ معنی بر آورده هر بل **زحل** معا و شرح پنهنجا
 بیغای تا حد رسیده تنها **این** ضعیف با وجود آن که چون مو
 در میان عموم مغنومت و زیر دندان سیموم افنی موموم **عربیت**
 بطنه طار و فلس و تحت **یدعی** صدر اکیم المفلس
 پیوسته از غایت هم حلقه کند میم هم ندیده عالم علوی پیوسته
 تا معالم ابداع بر طبایع جلوه نماید و اختراع ابراق سماوی اسماع
 بر آب **مثنوی** **جلو** نای فیض نور برای من
 نور خشیاست بر اوج سخن **مرکز**ین خشیستش خورشید
 هم چو مه در رازی او مهر رسیده **کاهی** کلک پاکشیده کل خا را در شام
 عین معانی چشیده در قاب مانی چنان می نماید که پهلوی دفتر تر میشود
و کاه الف خاتم سر برین مه فرسایم از تصویر تبان باین چهره آذرباد

گونه می کشید که طبق ازرق فلک را درون پر زر میگرد **دربیت**
چون ز خور بکشد طار و کلک تیر **:** عین عطار و آورد از فلک ضمیر
دور ما بود که از دل شکسته آفتاب و این مهر سر بر میزد که در نظم
و نثر نسخه نویسم که انشا الله انشای دل و دستان و خط او نقش
حفظ همگان باشد **قطعه** چمن دل ندیده بر صف او
قصه فهم کسی چو پای صفا **:** فکر بی دل ز فکر آورد و روشن
طیب بحد ز طی او پید **در مقام** اختتام کتاب حسن و دل که مطلع
و مقطعش حل و قایت عشق با زنی می نماید و نهایت فحوی آن حاوی
نعت سید عالم صلوات الله علیه و سلم بود شبی دل را که از غایت
شکاف شکاف کافی نمود برای عرض استکانه در استکانه
و اوام دیدم که از آن عتبه خائنه چشم بیاورد به آفتاب موج خندان
در منظوم بر کنار سینه مکده ریخت که انشا الله اکثرت دل رد کم توانستی
کرد و در مطلع شب بی پایان سودای سوادی از الفاظ و معانی معمای

راستی بود دل را ز آفتاب و درون
روشنی که چشمهای بای خود می

شبستانی پر امکار بدایع که چون بر روی حسان آن سن می نمود
چون پرده از روی شبتان برداشتم بستان می دیدم که وردش
در محبت روی روح نمود و ریگان بستان را بهم بر زد چیران می
ساخت بادل متفکر سر افکنده می گفتم **عربی**
ایستل جلی با مخطوط و لیکن **:** با مخرج عالمه یحصل نیکن
فیض را در یاب و زین دریا دُری بر سر آب آورد که کشتی دامن
افروزان را **مصراع** ز مایاد کاری بود در حجابان **:** از این آسمان
افتابی بر آورد که **مصراع** باند بسی اسم او در امان **:** **مثنوی**
روضه نور دلش از ده عیان **:** کشته بر کرب زو بر گران
ببینی اندر تن ز عکس او توان **:** پای از معیش در جانا جهان
از زو حات روح نبوی بویی درون دل از پافتاده رسید
و قبول طرح این نسخه بر آیت روایت رو نمود و طرز این تحفه
بطور جدید بخت سعید بدست آورد و این سواد را بشتان

و کستان لغات نام نهادم **قطعه** کستانی از عبقری مدیه
 شستانی از روح دل جو جان **ه** حال معانی نهان زیر هر حرف
 چون لفظ بتان در میان شستنی ابواب حدود این شستان چون لفظ
 حرم هشت افتاد که رای صافی بر دریای معانی کشتاد تا ازین شست
 باب چون جناب صوت جناب عرضه و بدو الف کلک انتیخ
 اجاب بر سروی سایه اندازد **باب اول** ان از تاویل الف (سلام)
 سلام می گوید و بر نون ایمان که ملال فلک اول امن و امان است
 ایامی نماید **باب دوم** بانی بارگاه ملکوت که در دولت رپا چون
 والی سند دوم از عطا عدل و رد سیاست دولت می گرداند
باب سوم از مثلث طیب خلاق علما که بواسطه انکشت قلم جیم
 جدال از روی دلیل کمال چون مثلث زهره فلک سیم می کشند
باب چهارم بر رباع مشایخ عباد که عباد روی چار چار دنیا
 رابعه و از اخیه و پیشوای دل درایت درایت مهر حق بر فلک رابع

افراخته دلیلیت **باب پنجم** پنجه ایست در زاویه هدایت پنج حسن
 زیر پای بایست مبت حسن عراق چون پنجه شیریشه پنجم بت بدی
 اخلاق را می شکند **باب ششم** منصوبه ایست که از جهات شست
 فاردان خانه کبر حفت را که از سعادت مشتری بر سباط ششم
 ده مهر آرد بر آرد از قید شش در مرغی ایل طویل کشت دخی شد
باب هفتم در کهیست از در که لها سببه ابواب صفات کسابع
 شتوات که هفت عضو را چون هفت رنگ از تفرقه زای زلفت
 بخت علت می رسد و چون جار کس زندان هفتم سیاه رویی بخت
 می دهد **باب هشتم** چون فلک شامی با جماع ثوابت فواید
 متفرقه در کشایند خلد ممتد و از ختم ابواب این شستان چنانچه
 بر جای صباح نجاح و فلاح **بیت** در کشای این شستانم امید خلد
 ختم باب و از ان همچون هشت **ه** امید فضل فاضل و اکارم
 آن که از عین رضا چشم بر هم مکارم دارند تا عیم کارم نیکو شود و هم

که روز فانت امید
 است از ختم شستان
 ۴

جرم این شستن عین عفو و درند آرند تا جرم معفو گردد و قسم سیاح
 الف بر سر صلاح بکشند تا اصلاح یابد **مثنوی** در نم کلیم جو بکشند آن الف
 بخت مرانام شود مؤلف **•** چشم کشاده دلم از قلب دا
 تا رسد تن اول پاگان دعا **•** از پی جذب کبشش مدح بال
 نقش خیاں سخنم شد حیا **•** هست دین رای که از قفس رار
 تا زدش خلق بر دیار کار **باب اول فی الايمان والسلامة**
 و فیہ فصول فی بیان و سلامه الاسلام **کلمه** الف اول
 ایمان تیر کشتی ایمان است بر سر ایمان یعنی دو دریای غیب و شهادت
 و الف ثانی شجره توحید است در وادی ائمن سعادت **بیت**
 بر سر ایمان الف زان کشیدنی **•** تا کند دین در آفر قطع ماسوا از دین
کلمه حروف خمس اسلام که بنی الاسلام علی خمس است
 الف اول او اشارت بانگشت شهادت که از الف **شهادان**
اللا خبر میدهد و سین که مقدمه سلامت از اداء و صلوات

صلا میزند و لام که جامع و مقلوب مالت در بیان نکات **لین**
البر حتی تنفقوا میخواند و الف ثانی از سر استطاعت طریق حج را
 راست و دایره میم دهن بسته **دور سیر الصوم** جنت می آید **مثنوی**
 جزو مؤمنین است شش در دین **•** حرف او نیز شش نونه بین
 میم مالک ملک خدا را دان **•** بسدع ما هیبت و منان
 و او وحی کتب زو امب کیر **•** بازیم از ملک نشان و نظیر
 نون نشان از نبوت رسالت **•** بی زبغ و حساب جزو کل است
 سی همه چیز دانی از تقدیر **•** خیره شتره بین بضمیر
کلمه های دوحشته شهادت و دیدن است که بدان دو عالم را نشان
 نمایند و الف صورت زبان که بر استی **•** توحید کیش ایند کرا
 ما و و الف شهادت بدستی و راستی کوا میزند بهر کوسطه ما و الف
 که برای گرفتاری موضوع است در میان شدت گرفتار ماند **عبیه**
 صدق الشهادة قد یهدی الی **الحج** **•** لولا توسط ما وجه الشهادت

کلمه ای درویش هر چه رای ترا از آخرت منع کند راست در لفظ کفر بزرگ
کف که منعت بر روی ای آخرت نهاده و هر چه دست ملت برایتیغ
تجید از علایق منع کند دین الهیست در کلمه دین بزرگ که دست دولت
یعنی بنون مقلع یافته **رباعیه** در مدبر عاشقان عسک حاکم است
وزنعت وصل دست کوزان گرفت **از تفرقه عمر خوشتر باز است**
کمزوی لغت فکر پریشان گرفت **کلمه** ای درویش یکجائی کلمه توحید
از الف زبان و پنج نوبت نماز بجنور و حسن خیال سی روز روزه در
رمضان با تلاوة حی بن سروه قرآن مجتم دان تا در زمره اهل آید اهل
کردی در حروف اهل چشم آتباء نگاه کن تا بر عدد یک و سی پنج
مستمل بای **رباعیه** یک شهادة با صلاحتیست **نویسم**
وز رکات از او بایست **نصاب** **از** هر کرا جم این عدد بایست که فرزند
باشد آید در هلاکش پس مرا **خطا** **کلمه** ای درویش حرف ننی را در رسم
خود کش که اسلام حقیقی است بنای امانی بر مزن ایمان این

این نشانست **منشوی** پاپنه در عدت آه فنا از عبادت کرمی جویی سنا
چشم بر پای اخلاص آه **از** اگر میجوی از اخلاص جا
کلمه ای درویش الف اسلام اشارت بذات حضرت احمدی و
سین عبارتست از سیادت سرمدی سده محمدی و لام که از روی لغت
جامعت دلیلت بر جبرئیل که رسانند جوامع کلم فیض حق خد است
بیم دمان مبارک مصطفوی و الف دیمم آفر بمعنی هر دو مشربیم
مقابعت حضرت محمدی را سلمان صفت تاج سرافرازی دان
تا سلمان باشتی **رباعیه** چون غزو کون دین پیغمبر را
کار همه شد دین پیغمبر راست **از** پیدایش روی راستی از قدش
زین روی قدم در ایسم پیغمبر **کلمه** ملحد میخواند که بکلم شکر رقم
فنی در کلام حضرت احدی کشد بزرگ که الحاد حرف ننی سیع لا
در کلمه احد کشیده و فلسفی می گوید که بعلت عقل خود رخنه
در حدود دین محمدی گسیف آمده است آورد بهین که لفظ فلسفه

قل یعنی رخنه کرد دست بر سینه **قطعه** ملحد آورد دست مل در پیش از منی **جمله**
 می بیند حدت حدیثی است از قضا **قطعه** فلسفی را فلسفی اعتقاد بر هر طرف
 خلق را از بدان این گنج شرح معصوم **کلمه** کبریا خاقیت اعتقاد تنویتی
 چنان در ظاهر اثر کرده که اثینیت در مراتب حروف و آثار ظاهر شد
بشارت توحید حق غافل مجوسی **قطعه** چو داری یک خدا ای دل مجوسی
حکایت والی بود که بر اهل ذمت چون میم ذمت تشدید و زجر دمان
 کشادی اهل کتاب را چون حرف کتاب نیشکنی کاتب کاف خطا
 تاب دادی گفتندش که ازین ملاعین که در عین بدت و ملاحم چشم بر دم
 ملا ملت اسلام دادند چه حاجت که بریه جزیه ضرب و ربه ستیانی
 گفت معینست که جهود را تا دو چشم از سر نه کنی جو دنیای د
 تر **بشارت** نه بیند ترسیان نشو **قطعه**
 بیکانه را چو خانه تیر است **قطعه** پیکان تو نیز از رخ بیکانه واکیر
 تر ساپرو کشد از تر پیش تیغ **قطعه** در سم شد جهود رخ از هم پیش

حکایت یکی از اهل تسلیم با جمعی از اسلام احرام غریبته بود و چون لفظ
 اسلام نمود دست بر سینه و الف حساب سلام خود دانسته از قضا چون
 فای کفره در کمره کند ایشان سیرت و چون قاف قید با صد سختی
 و سیکر اسیر بر سر او برافراشت و او چون سین سلام در میان
 آلام دندان است کام شده داشت یکی از سائیلان بخدمت چون الف
 در سیلان دم زبان کشید و خنده را سبب بر سید گفت ندانسته
 که شهادت ثبات مؤمن آن باشد که چون شمع منیر در پیش تیغ
 تغییر خندان باشد و این معنی در لفظ مؤمن روشن افتاده که شعیب
 در پیش حدیث نهاد **قطعه** **بشارت** از سر شادی دل مشرک اگر خندان
 پیمو شین بنید ز خوف مرک در گردن **بشارت** و در دل مؤمن ز حل جور بینی گشته
 من حق بنید محیط خویشتر از هر **مضامین** **بشارت** و مایاها
کلمه سید عالم صلوات الله علیه و سلم صلوات بکوی آب تشبیه
 فرموده است فیض معنی نماز پدید است که اطرافش

شد که از آن دو پای تیغ
 چون الف سیر

نتر و میانش است **بیت** : اذان نماز نم آمد بقطر بر سر آزار
 نماز آتش در صحران و نواز باز **نکت** شستن پاک کردن روی در وضو
 موجب دیدن نورانی تازه رویی دو عالم است دریاب که چون روی از وضو
 پاک کنی منوایی و خلال طیه را بتجلیل غالی ساختن یافتن طراوت
 رخش سحاب مغفرت است بگر که چون پیش را خالی سازی شنبی **عبر**
 محاکمه لله للتمی سس مشطه : و من ثم یدعو الی بالحق
نکته رفع یدین بنده در تکبیر اول نماز اشارت بدو الف الله اکبر است
 که از دستگیری دو الف ایمان مؤید و مبکتر است **قطع**
 زبان بنده بر آوردن تکبیر است از دست از تکبیر غفلت و شهود آن
 گزیده و جهان است تهی اندم : دست یاب بدکردن و مزد عالی ها
نکته صادق است که مقدم آمده است مشورت بدان که در نماز چشم
 صدق پیش خود می باید داشت ولات حیة لا فاسد از فساد گذشت
 و عین کوع نیز که در پایان واقع شدن دیسی روش است که در کعبه

چشم بر قدم می باید گذاشت **مثنوی** مهر که آمد چون الف از ریتام
 شد ز دین قیامش عالی مقام : و ز رکوع آن گونه بنید پشت پا
 بسته بر پیشش ز گوییل و عا **نکته** سر از سجود بر داشتند و بقعود
 نشستن متعین یافتن فیض نعمت وجود حضرت واجب الوجود است
 بگر که چون سر از سجود برداری جود یابی و از قعود سرفرو آوردن
 و باز بسجود رفتن عود و رجوعت بحال قرب و رحمت معبود دریاب که چون
 از قعود سر بنهی عود بینی **قطع** بنده چون سر بر آرد از سجده
 جدت خلعت سری یابد : باز چون سر نهاده از قعود
 عود را سروری یابد **نکته** مأموم که برای آب رونی ریاسجد
 رود چون رویش نماید آتش شعلامت و جلالت موم شود و امام
 که بطع نفع دنیا امانت کند چون جاعت از و پیشان شود مجانت
نکته کوش محراب چون نعم از **نکته** نقش نماید خراب خانه تسکین
 عاقبة المقدرین جبهه دین : خطم المقت حشما فسد الدین

در میان

حکایت مؤذنی بد آواز بود که لام صلوات در میان صوتش چنان دردم
 پچیدی و مد الف اذانش چون تیر اذن شستی در یک وقت بانگ باز
 چون اجرای او مکرر کنی در دل شب هزار دین از شغب او نغنی گشتند
 تا کی ز بالای منار میم دهان شاد سازی و آتش بهیر اندازی گشت
 نشسته آید که چون از بنای منار نون نغمه اذان غالی مانند ماری باشد
 که خرپس پیچ از هیچ از و حاصل نباشد **منار چون الف حلقه در مسجد**
 چویم و هیات نونست طاق در محراب بود ز خیل بلا امرن ایل ایان را
 چو زین سه حرف بودشان بزدن **بصورت فصل فی الصدقة و ما یستحبها**
کلمه در لفظ صدق اجرای صدق بر حرف می که پنج است واقع شده
 یعنی صدق دعوی ارکان اسلام با دای صدقه مسکت **میست**
 صاد صدق بر سر وقت دلر است **چش** که می دقیقای دین آن بنیاد
کلمه نصاب زکاة ذکر که بر بیت نهاده اند از روی لفظ یعنی تیر زرت
 و کاف بیت هر که درین تیر قلبی کند کربت **بیت**

تیر کربت

البشر تب لو لاراء زندقی الاثر **و النضر لولا وجه محلم فی البلد فتر**
کلمه حد نصاب زکوة نبره که از دو صدیخت صدقه است مقبول و فوق
 و لفظ صدقه بران عدد سیلی صادق است که صاد و دال مرکب صدق
 و قاف مفرد صدوسی پنج عدد **قطعه** از ان نگاه اندارد دل فقیر سیم
 نگاه کن که سر پای سیم سیم **کلمه** کز کن از سر سیم ذخیره چون معدن
 که بر اثر ز عطای خداییم یعنی **کلمه** عین شکر سپهرین است در پیش
 لشکر شر و الف یک بعد و نیک بان **یا** کما نست الف تیر که از وی کشیده
 نامند شکر ز سر خلق بدان دفع بدان **حکایت** که ایی بود که در تعلق کرد گنجین
 چو کاف کچ گردی و چون ال قامت خم دادی و بر عصای چون الف تیر
 گاه سنوالی دندان بر سر والی شهر فرو بردی و وقت التماسی
 بر گردینار دنیا بهم زدی ز را و ارجیب عجیب بودی که بر کنار افتادی
 و در نام او نادر بودی که در می خرج کردی چو رای بر در شب شرب شراب
 افتاد و زری که بصورت عسرت حاصل کرده بود چون عین شربت

خارج تیر است و عین شربت
 کلمه یاد شده کما در انال
 در بود یا و الف م

خوان طبع حسن را بیت مدار **۰** و برین برهان طلب داری بین
این که قربان حسن باشد در شما **نکته** اجزای بر کعبه حاجی اولیت
بران که چون یارای نیکوکاری سربلند و بر کردگار رب بیند و آن
حرم مشواست بران که چون جمیع خزیمه مطاف سازد و غوغا کند و فرج عید
یابد **قطعه** **۰** که عی شوق بود در دل محرم که ز راه
باز چون گشت مرهم شد و مغز پاره **۰** مست از عین حق آزاد و شش و
از هر جیل یک نقطه تو اش فرخ **نکته** ای درویش در درون بیت کعبه
سه ستون الف پیکر مکنو است که سطح مبارک او بدان بر پا است
و در لفظ بیت نیز سه الف ستون محضر مخزن است که الف با و یا و تا
و در اسم قلب که بیت الله است نیز سه الف مضبوط است که الف قاف
و لام و باست پس حکم **الطاهر عنوان الباطن** باید که فضایی ب
مؤمن نیز سه الف ایمان اسلام و احسان مؤلف و معور باشد تا
بابتاع سه الف اقوال و افعال مقوم بنیان ثبوت و عیان شریعت

و طریقت و حقیقت حاصل کند **مشق** بیت کل در کعبه نشان دست
بت بود بیتی که از دل عاقل **۰** یا بود حرف نذا حق بدان
بیت دلنهار از و معور دان **۰** بیت دل زان یا اگر کرد و تنی
تثبت شود یعنی مملک کمری **۰** سینات کعبه است و دل از پیش
باسواد و سخی اند روی خبر **۰** گرسد در مین توزان یا مینا
یا بدان سنگار یمن الله صفا **نکته** ای درویش الف و دو لام کلمه
الله نمودار سه ستون کعبه با جاحست و حلقه با سیات در **مشق**
بیت دلت ای مقیم در گاه **۰** معور کن از حسد و الله
تا بر تو کشاید نظر **۰** های هبت فتوح در هب
حکایت دو حاجی در افتقار هم میم محبت بای بغض بدل کرده
بودند و عرب انگیخته از سهم سر سنان در روی هم میکشیدند
و از صدمه شدت بر زمین میزدند و کمالی از آن فضاقت بر شفت
و از کمال نصیحت گفت الف تر در میان هم میکشید که حرام است

یا از قیقات برون برید که محل مقت و استقام است **نقطه**
 مروه دان نقش مروت مروه **:** و صفاسی معاجود در صف
 از بکیت برای مگو کتیرا **:** یا مکن صورت منی را در من
فصل فی الصوم **مکتبه** اسم مبارک رمضان رضای حشمت بامن
 او بر آمیخته و روزه روزی فی غایت بهای است او پیوسته **نقطه**
 باشد حرف روزه مقطع از وی لفظ **:** یعنی که روزه قطع شد ز ما سوس
 آبهای روزههای است ز حق **:** رین وی روزه شود منتهاها
مکتبه صا و صیام صورت چیست و اسم یا صورت پاوسهای او اول
 اول بدو الف هیات قامت و میم **نقطه** داخل مخارج بدن معنی روزه
 باید که تنها فی اعضا روزه دار و تا بصورت و منع صیام رسیده باشد
نقطه **سببیت** **:** جود الی مساک من الشرب کالالف
 زامساک روزه کر بودت آب روزه **:** که حکم عید چون شود امساک
 عین هلال بر تود هر غفلت **ماکتبه** صا و ما نخت و ایم مار یعنی

صیام است که بصا و صبر مار شحوت را سر فرو کوفته و ممنوع دارد
 یا صایا نقت جالین عن دین **:** الصوم فی القلب موصع رذائل
مکتبه ای درویش قلب بعضی که در شعبان شعبان نشیند و از رمضان
 جز تفرقه رمضان نیست **سببیت** هر که شعبان بشناسد چشم باز شوقی است
 صوم اگر کوی بود در زیر چشمش کشته است **مکتبه** سحر خوردن دنیا خوب
 شرف آب روی ندانست و در آخرت وصال جور **سببیت**
 هر که دندان شاید در سحر **:** هر بود در روزه این خبر
حکایت کودکی را دیدند که روزه عید چون عید چشم بید یعنی
 دیگران گشاده و چون طای فطر در میان فرو **:** رسامیت
 توانگر این شکم خالی ماند کاه روی ملالت بر سر زانوی محسره
 و طبع نشستی و کاه پاتی تا تم در دامن فراغ تضرع کشیدی و
 غین استادی کفایتش تا کی باکی دیگر دیگران باری ماری اند
 گفت ندانسته اید که جمیعت عید آنکس کف آرد که ز بر دست و آرد

عید را که چه سراپای بدید نعم **بیت** می بود چون نبود دال دلش بر
الباب الثانی فی ذکر الملوک و اعوانهم و فیہ مغنول فسل
 انی العدل والسیاسة و الظلم والریاسة **نکته** عدل پادشاه است
 که چشم هر دل درویشان دارد و ظلم او آنکه سیاهی می مهری بر
 سکنان باز آرد نداند که هنوز دل درویشان خست بر بندد و پیش
 از فتوح غیب کشاده نماید که در ان الف و ا حنان شاهان نماید
 و سکن چون ترگ سر کند سکن و قش در میان باند که بدان سر
 علائق قطع کنند لایق شود **قطعه** شه نظلم از سر که آبرو
 حاصل رخ خویش و آینه **قطعه** و ان غنی کر عنایتش بنور
 خال روی غنا عتاب نیست **نکته** پادشاه را که باد غوغا در سر
 و آه مظلومان در عتاب او را در میان شین خبر شین باشد **قطعه**
 کشد چون سروی در خوی ببر **قطعه** بشکل آن سروی خیریت
 کی آمده که و کز سوز دلی را **قطعه** مهران شمشیر آمد و آغ آن

نکته کی پادشاه باشد و قلب او یک شاد است بدان که پادشاه باید که
 یکدل باشد تا عدوی دودل را با و بی **نکته** دو چار نباشد **بیت**
 بنود دل شاه جز یکی در پی جاو **قطعه** چون شد دل شه دو شبیه شاه
نکته امیر را که می در درون باشد شک نیست که رای او در ضبط
 اطرافش باز گوید شود و ملک که مل در سر باشد یقین است دامن
 ملکش از کاف کفایت **قطعه** سر بنید عسکرش را پادشاه
 چون ببیند دین اش سر شرب **قطعه** و آنکه اول جز در بکرت بکرت زد
 بس که جوید ملک خود را بچوب **نکته** مردم بد خصال دست
 و الف داد ملوک تعینت که از میان داد و نیم میکند و بر بیرون
 سمت و نای ستم رشتگی است که اجزای ستم هم شوند **قطعه**
 میان داد الف راه راست **نکته** دو دال دولت و دین نهایش از دو
 چوبای باغی راجع شود بکرامی **قطعه** کسی که راستی این الف برادر کف
نکته در لفظ سیاست نایس که نو میدست در میان سبب و نایس

بیت می بود چون نبود دال دلش بر
 الباب الثانی فی ذکر الملوک و اعوانهم و فیہ مغنول فسل
 انی العدل والسیاسة و الظلم والریاسة
 نکته عدل پادشاه است که چشم هر دل درویشان دارد و ظلم او آنکه سیاهی می مهری بر
 سکنان باز آرد نداند که هنوز دل درویشان خست بر بندد و پیش
 از فتوح غیب کشاده نماید که در ان الف و ا حنان شاهان نماید
 و سکن چون ترگ سر کند سکن و قش در میان باند که بدان سر
 علائق قطع کنند لایق شود
 قطعه شه نظلم از سر که آبرو
 حاصل رخ خویش و آینه
 قطعه و ان غنی کر عنایتش بنور
 خال روی غنا عتاب نیست
 نکته پادشاه را که باد غوغا در سر
 و آه مظلومان در عتاب او را در میان شین خبر شین باشد
 قطعه
 کشد چون سروی در خوی ببر
 قطعه بشکل آن سروی خیریت
 کی آمده که و کز سوز دلی را
 قطعه مهران شمشیر آمد و آغ آن

دلالت میکند واقع شدن یعنی چون پادشاه در سیاست کجفت
نباشد در شش جهت فاصدان مملکت را از وی نفعی حاصل آید
شتر از سردان نزد هیچ کس مگر **شش** شش که در میان
کنت سخط پادشاه کرم حوی آفتابیت به خط استوای مملکت
که روز روشن رای عادل و شب ظالم تیره دل پیش او کیاست
عَنْ غَضَبِ الْمُلُوكِ نَظِيرُ غَضَبِهِمْ **فی القلب بضع من جوهره**
کنت و الف پادشاهی اشارت بتبع و قلم که ان تیغ بدرا
دو نیم میکند و آن قلم در میان شاهی یعنی آرزو سپرده نعم توسط
می نماید **بیت** **هست کار پادشاهی زین العفا**
بدشاهی باشد که شد محروم ازین **کنت** الف اول امر اشارت
بتبع کرشی و تجربه ریاست و الف آخر بتبع حد و سیاست
اگر تیغ اول بنیگند مرء بماند که بر مروت دلالت میکند و اگر الف
آخر بنیگند از ندامت ایشان هیچ اصل نماند و اگر هر دو نباشد

لفظ مکرر بر تلخی عیش دلالت بایشان بماند **مثنوی**
تیغ شامیت بر سر آید **وزعت تیغ آه از فتنه**
عیش مژشد میان این **شتر** که میان دو تیغ دارد در **شتر**
کنت الف آه تیریت و دایره می دور سپرد این تیر در
مقابله سپردای دلهای آهسین ظالمانست و آن سپر
در برابر تیر دین سنگین کجاست **بیت** آه دلهای آمد و برخیزد
یعنی مل طلم را آنچه کرد و **کنت** ای درویش الف آه رسنت
و ما حلقه چنبر تابان چنبر و رسن جانها، ظالمان را در چنبر حلقه بسته
کند و بایستوان گناه **فی حید ما جمل من سمن موی صراط**
در حلقه چاه و میل افکند **قطعه** **از الف یک بین از نفعی شش**
ده ز قلب و بیابی در **شتر** یعنی از یک آه که آن ظاهر شود
چون ز قلب آید نماید **شتر حکایت** یکی از ملوک را عادت آن بود که
چون زانغینا یکی پیش او آمدی هزار رعایت نمودی و اگر در

در پیش او آمدی به قاف اعدت فرمودی چیزی ناقص دامن او افتی
 یکی از مذمتش عدل آن باشد که میسیحان را بر عین اعیان
 پیش دلت بخدمت رجحان باشد گفت نشناخته که عادل آن باشد که می
 الف و اعدود نیز آن عدل احسان باشد یعنی از یک جانب دل
 و وجه دیگر کس گفته می گفت و از دیگر زرد در مقابل آن مینه بدست
 زنی العادل حد کلن تحاد . فلوم یقر حق فهو عاد
 فصل ذکر الوزر و الوزر **کلمه** وزر آرزوی
 دلند اما بعضی که خیال زرد در دل دارند و زرد بر قلم **فصل**
 وزارت ترازوی قلب آن **کلمه** که هست مشرق لها قله رای و نیز
 و نیز بازج و زو از جاهد و یک **کلمه** زیش ناله مظلوم زیر پایش زیر
کلمه الف صورت قسم دارد و نون دوات را گویند مردم دیوان
 باید که با خلاق مکتبی ارسته باشد کرده دیوی باشند الف نون بر کنار
 خفاده **مثنوی** هست دیوان در و ایش در میان

هر که دین بگذاشت بپند و از آن **کلمه** حرف علت در وزارت صد بین
 کاخر از علت کند ز آرت بدین **کلمه** در وزارت از الف چون کلک است
 که نباشد آن الف و زرت **کلمه** اصحاب دیوان اگر از مفر دشتند
 از عمل مفر دشتند ایشان را در آن کشیدن که دست قوی دیگر
 در دل پیدا شود **کلمه** اگر چه شدیم مفر و چرخ
 همان تیر افلاک زیر مفر **کلمه** ولی آنکه تشویش مفر ندید
 مفر دشتند نه اهل خط **کلمه** عمل دار کو از نام خود پندار
 که او شعلت و آخر دار قوی **کلمه** انی عمل فیه تعلیم من کون **کلمه**
 الدار **بیت** عامل کیکن و در چشم دایم بر امل بنید اول زوی آخر کوه
کلمه عامل چشم بر مال دارند نمی بینند که اول ایشان عا و نادیدن
 عاقبت است و عاقبت لام که می غلت **بیت**
 قرب عمل اگر چه بود در نظر شکر **کلمه** در قلب لمع برقی نماید بگاه حرف
کلمه الف ساعی تیر آه خلقت بر عین سعی او تا عین او را بر بایید

از عمل

و بیاضش مثل کبود بیت **:** غماز کز غم و حسد آمد زبان دراز
 بنود عجب که بنه او از غمت و از **کنت** مقرر چاه مکر میکند و خود می
 و میم ناش حلقه آن چاست که رای او در تنه آن مقرر دارد **بیت**
 مقرریم در ایش قاف وری در دل عیان **:** که در تلخی لفظش سرخی شینان دارد
کنت هر که در فن رقوم رخ بر دهنای شش مرقق را بهم بر آورد چون
 ورق رقوم بر کرد اند مقرر کرد **بیت** شکلی کاو ل نامش است و آخر کجی آمد
 بسوی استی پیوند او بستن شای **حکایت** یکی از سمال را گفت تا چند بسوی
 تراش معاشن باطنی چون قلت تعلق دل نیایی و تیاکی بجانه سیاه کردن
 دمان دوات چون میم مرکب جمع ورق پریشان کشایی و از چرخ مفرد آید
 نمای گفت مکر این دفتر نخواهد آید که سین مستوفی ندانست که بدانند که میکند
 چون آن دندان از وی جدا بود مستوفی نشود **بیت**
 مستوفیت از طبع خام شیرین **:** سودای خامش از سر خار نشا میز
فصل در ذکر المجدبة والاعوتة **کنت** لام کبکس شکر با پشته

اسلام لازال منصور اسلی انصام زده است بر بابای پاش شکر و نعمت
 داور و رای رایت عالی او ماهیت بر سر آیت فتح و ظفر **سینه**
 علم الایمیر سارع بالفتح من الوباء **:** فانظر الی علم الی فی قلب طبع یافتی
کنت سنان شمنان بر سر تیغ خونخواه پاکشاه زمان کوی نانیست
 زیر نیش دندان آبدار خورده میگرد و دمان پر دلاان نخته که در جنگ
 لغز میزند کوی دن یعنی خمیست که از میلش با ظاهر میشود **بیت**
 از تیغ شاه جانمختیست کل ثلث **:** اقبال را از ان سر و پای قیامت ال
کنت الف صورت تیر دارد و نون هیات کان بچلوان است که بچلوانش
 الف و نون باز بکیر **قطعه** صورت تیر و کان در دل خود دارد و
 هر که چون است خوش دل خرم شد **:** آسمان را که بود تیر و کانی در زیر
 اسم او بر سر آن از غم و غم باشد **:** الف و نون کان هم صفت تیر و کان
 کان که تا ان الف و نون نبود کم باشد **کنت** کان هیات نون تیر نشان
 الف و نون صورت میم دارد و اشارت بدان که هر که با ملزمت تیر و کان

عدست نام پهلوانی و نشان امر و زندگانی او را مسلت **بیت**
 یثیت و می و دیر و قضا **نیکل میم** بر حرف و لفظ او غرضش گوا
 یعنی تیر هم کسی دل انگیزد کورا نظر میانه شست است و **بیت**
انت لاف شجاعت آنرا مسلم است که اگر سر زشگر زگران سر
 پیچید و از هم تیر در معرکه دین پوشد این معنی از نام شجاع ظاهر
 گشت شجاعت شکستی در روی دارد و الف که هیأت تیر است در پیش
 چشم **بیت** بایسل آن باشد که بروی زره
 پسر دارد بکسر در دور کین **بیت** بال باشد در دل او شریف
 قلب بسل آن سلب است **بیت** دیری و دلاوری نمودن
 پوشیدن روی و رای تامل یسرنی شود در لفظ دیری بکر گوشت
 رایش پوشیده و بطولات یعنی شجاعتی احتمال جراحت و آلام است
 و آخر لام یعنی آیت **مثنوی** کسی نام باید در سبالت
 باید خوردش اول **بالت** **بیت** بطل اگر به هم تیر در دل

یعنی شجاعت و احوست
 در لفظ بطل تا کن که او را شریف
 چون راحت نمودن کرد

خیالی جای با بهت **بیت** کنت نوع مکر باشد و دار و نه کس
 دلش مکر و فریفتن و عیا و اسی نباشد و آل مد و صفار گویند
 و والی که صفای عهد در دل ندارد و بی یابی تابع نباشد
قطعه چو باشد است را پیشوای نعل
 نه بینی در قفا و آمتابع **بیت** و کرد و ندارد دلام اصلاح
 شود زود در ولایت و ای **بیت** ای در ویش مبارز است که
 میم و دانش از خوش باز دارد و قاید آن **بیت** ف زبان را در قید آرد **بیت**
 سر هنگ نام او سر آمد با هنگ **بیت** و ز با روی زور که کز در کل سنگ
 دهن از نشود بهر دلش ضعفا **بیت** باث سرو پای او سنگ از کینه و جنگ
حیات سرداری از دشمنی شکر دستازد سرو پای هر بود آن
 سر کردن چون سرو ستار دست دعا و نیت بشود یکی از اهل
 عیالم بشیند و گفت سپاسی که دستار سبز کی بتم بر سر آرد از آه
 دامن گیر از محبت باک ندارد **قطعه** لفظ سپاس و آه در پیش

یعنی ز خلق در پی دشتام او تر **از نقطه زیاده سپاسی سببی**
 که یک زیادتى کند او سبکی **باب الثانی فی العلم و فیه**
فصول فصل فی تعلیم العلم و تفصیل العقایل **مکتبه** ابراهیمی علم
 و عمل که از حروف عین لام میم مرکب است علامت آنست که علم
 بی عمل وجود ندارد و عمل بی علم سود علم دین خرد بینی برای عمل
 دارد و عمل سر نشینی بر پایی **علم بیت** علم و عمل که بر قدم هم نهند سر
 زیشانست پایداری و سرداری **مکتبه** عین علم بر لام و میم که بر اصل
 و بیست واقع شده معنی باید که در علم چشم بر اصلاح عمل دارند
 و عین عمل باید که بر سرشته علم از مناسبتی بردوخته باشد **بیت**
 لام مصحح بود اندر لغت ای معنی **علمی** شش دل مصحح بود علمانی
مکتبه پیکر علم علم بشکر اسلام است عین در شکل هلال علم
 دان و لام میاتسرح آن میم صورت کسان **مثنوی**
 عین هلال علم علم بین **در ته اوجیت داد و دین**

نیم و لام که بر خط مشق است پیوند یافته یعنی علم

کسر و اوج و زیر علم **کاره** تا و هر از عین علم فتح بار
مکتبه طالب علم را چون غرض از عمارت و مدارت استگزار
 فصل و فنون باشد ازان بوی غیر و طیفه وقف باقی نماید و اگر نظر
 مطالعه و مناظره بر عین عنایت حضرت چون ارد بهرت روز افزونی
 ملاقی گردد در باب که از فنون وقف حاصلت و از عبادت عزت
و اصل قطعه چو بر حفظ خواهی بقای علوم
 بکار ادوسی و آیم منای **مکتبه** نه بینی که از علم چون سحر
 کنی ترک چیزی نماید بجای **مکتبه** عین حشمت و الف صورت
 قلم لام و میم بر جمعیت علم عالم باید که هر چه در ملاحظه دارد و بواسطه
 قلم جمع آرد تا مضبوط نماید **رباعیت** در صورت نم لام قلم هتسان
 وین لام بود جامع اثبات **اسباب** **مکتبه** کار قلم اثبات معانی آمد
 ملق آید و محو از و چو بر کشت ازان **مکتبه** میم و تا بر کشیدن و توسل است
 دلالت میکند یعنی متعلم باید که کسر از تمامی تعلق بکشد آنکا اجماع

بعلم تو تسلیم حیدر **سیرت** : متعلقات اسمک حرفا فاعلم
 اعنی من الهوی و رعایت فعلیم **نکت** سبق را چون بر کردانی قس
 شود که شعله آتش است هر گاه در اعاده سبق کرمی دل روشنایی آید
 نیاید از در سخن دل سر حاصل نکند **قطعه** :
 دال در سالت آبکش بر چاه فیض : یافته طلب آب دوی طل و آب
 در سالت کشای طینت تفاوت : کان شس الماء فی جوف التراب
نکت میم مدرس بلای که حسن بیان شکل و مانند و سیم شکل
 دندان یعنی مدرس باید که از حسن بیان و دندان دارد تا دامن
 حد را چون بخار دریا پر در کند و دل دریا بند را با آب آشنایی باز داند
نکت هست نیر و مان معلّم را : عین کلمی که گوهر اندازد :
 سر دل ستغید در ماند : زودش از عین ستود سازد
نکت مفتی کرب و دامش رخ آلوده نشود در دلش رخ آفت
 و تفرقه نباشد **بیت** : هر گاه خوش نباشد سرفتی از منی

جوانمزد شد که گذشت از سیر و **حکایت** مدرسی دیدند که دلش در حلقه در
 چون میم تنگ و از سیر مدرسه پای سیرتش لنگ گفتند چرا چون میم مدرس
 بر در مدرس سمار زده و چون عین معبد چشم از میزد یعنی خرا میزد
 بجای مدرسه بر بسته گفت ندانسته اند و نشینده که عالم را و سامع
 چون حیث امر از رز و وظیفه خالی ماند عالم را با عالم و سامع را با فرسام
 یعنی مرک از تحصیل حاصل نشود **قطعه** کند مدرس ما عمر صرف به تعطیل
 نه از وظیفه میدرخ از کشتن **بیت** : بگفتش که چرا هر محبت یک دست
 بنای مدرسه گفت که در موی **سیرت** **نکت** ذکر القنانه و مایه
نکت سین سحر قاضی اسلام شرف تا جیت بر سر حل یعنی معظم
 امور دین و حای حکم او طراز جیات است بر آستین خلعت شریعت
 متبیین **قطعه** : هست تاج سروری حکم قضا
 گم شود هر کس از وی کشد : شرع آمد نور چشم همکاش
 هر که پوشد دین از وی بگردد **نکت** دال در حق قاضی عادل **سراج**

نکت
 هر که از بخل عالم کشد
 خونی از او بگردد

چونش و کلیت بر سره دین **نکته** و محکمه او محک عدلست **مهر** اع
منزلش بر سره از تمسکین **مطلع** هر که او بخند بنای قضا بر خلاف **عدل**
پایان آن قضا نبود غیر انتقضا **نقش** متن و الف الماس فکرت
تا سگ شرع نظم دهد صاحب **قضا نکته** قاضی را که بارش اشتراکی دل
کنند بجل او بجل بود که بر ریختن آب رویی چاه از وی کشید **قطعه**
قاضی که نی کنه بناحق نمود حکم **نقش** خلق جهان سپین بطلان کواست
توقیع او که از زر رشوت شود جدا **نقش** چشم زخم عزل توفی چاه است
نکته الف قلم در اصل خط قاضی آوردن اندیشه خطاست و چک را
قلب نوشتن فلز کجاست **بیت** هر که بر تعلیق قاضی نقطه افروخته کرد
خویش را تعلیق باب است از **نکته** وکیل را بجل یعنی پیمان امل
در زیر بغل باشد اگر کاف کفاف دلش مانع نشود حاصلش جزویل
نباشد **بیت** وکیل مال خلائق بجد میبند
ولی دلش بخ از داغ غم کی اند **نکته** میم و حا و تا بر سختی دلالت می

کنند و سپین بی بر دشنام یعنی محتسب باید که امور دین بر او بی سخت
پیش ببرد و از دشنام خلق در قفا غم نخورد **قطعه**
محت شد پریشان محتسب را **نقش** چو دندان طمع اندر سینه
بماند مت و اشفت زناش **نقش** اگر دل بنا شد جت دینش
حکایت محتسبی بود که خلقان پوشیدی و لغو خلقان نه نوشیدی
بالف عصا عصات را از پای در آوردی و از سر قضیت فساد را
ساق در بند کردی و دوزی یکی را از زندان دستار پاکت کبرفته بود
و بر زندان می برد و شیماری آن حالت برید و گفت محتسب قانع آنست که
باج یعنی جامه کهنه باز دتا تو اند که دستار دیگری در پای اندازد
بیت منی که من خلق در و آید **نقش** آن منع نیست غیر پریشانی نعم
فصل ذکر الوعاط و الحفاظ و الحطباء و الادباء
نکته مفت کرد دلش سر قرآن را از نا اهل نباشد مفت نباشد
و مذکر که میم ها نش از ذکر خدا غی فیل شود مذکر نبود **قطعه**

در حفظ و عطف عین دل آید لکن **نکته** و عطف از درون صافی و شفاف
 نه ماهی که روی ضایع خود داشت **نکته** بیهوده صیقلیت که تصدیق مادی
نکته مستمع که باستی شحوت در سر دارد چشم نیمه مانع اعظم
 گنجد از میان میم و عین او را فرستم حاصل نشود **بیت**
 من بروی منبر و برین بریزش گراثر **نکته** سماع که از منبر بردار نعمت نکیر
نکته ادیب که رعایت اطفال بطبع سلب قوت خود کند بصورت زنجیر
 باشد چون به چون الف در پیش **نکته**
 ادیب قلب پیدانیت از جمل **نکته** که رشد علم از و نیایاب باشد
 و اگر آن سرده طبع و تازد روی **نکته** خنک نندونی در آب باشد
نکته بسیار از صا و چشم مشغول اگر مانع از طهور لعل نشود به غایت
 بیان نرسند و اطفال را که جز با لطاف پرورش بدهند موجب
 پریشانی ایشان باشد **نکته** میم مکتب که بشکل درم آمد و در
 مهر که گذشت از و کبریت طیف **نکته** مکملیدن بود و نور ملامت

هت زان جو زدن مکتب **نکته** موقوف از زیر دمان عرف
 ادا باید که تادمان و دیده برف یعنی امتصاص نفع خویش دارد و
 خطیب از لب طیب لغات باید تا پریشانی خطبی ترکیبش
 ظاهر نشود **بیت** تا خطیب زشت خوان در دل کند طیب
 حافظه آن مجلس کو نیز **نکته** قوای سبوح که هر یک با دور
 بین سبع المثانی اند کو اکسب سبوح آسمان دینت پر چهارده ستاره
 لیله سواد قرآن پر تو انداخته چنان که چهار رکن قرآن بنور
 نام ایشان منور است **نکته** که رقم نافع است یکانه است و اسطر
 نفع روایت را و **نکته** ال ابن کثر دلیلست کثرت هدایت را و **نکته** ال
 چشمه حیات اعمار آثار بد ملت را و **نکته** کاف ابن عامر کافی عمارت
 بنای دین است ایستای دولت را و **نکته** نون عامر شتی عصمتیست
 طوفان عصمت را و **نکته** نون سرخوشی دعوت خاتمه است
 و **نکته** کیانی رافع الکس است اهل کسوت طاعت **بیت**

تقوم بالفتراة اوقات دینا . ومن اجل هذا الوقت پستی قاریا
حکایت مصد رحنای را دیدند چون صاد صد ششم بر در نهاده چا
در اید و سفره چون حروف ادا از هم شاده تا که رسد واقعی گفتش
از صل و وقف چری چون حروف غنم ذخیره کن از تشدید شاد اید
بر سر است گفت آیت این و آیت بخوان که ترکیب مصد دست
و ده **فصل** . آن مصد که در ادای حروف
در دل بر دلیله راست . چون الف زان گرفت کلام
که بحر و زخذه دنیاست **فصل** در ذکر الابطاء و الجین
و **الشعرا** **نکته** طیب که صورت طیب اخلاق در طینت نباشد از طیب
او غریبه یعنی شکافتن دل نتوان گفت **نقطه** محبت باید حکیم را دید
نابینش و دین حکم . در غریبه طیب را بر پیش است
بس نه باشد بزرگ نی شک **نکته** محبت که از چشمیم دو دید به طرا
مشرق و منوب میکار دنی نبیند که جن دل که اخلا و پوشش است راست

و کاهن که سر و پایش بکشت چهل پوشیده که دارد غنی دانند که
بکاف بکون ساری کذب آهن سردی کو پند **رباعی**
در یای قضا عمیق تویدی دارد . در یک غم او نجوم جوی دارد .
نویت دین بحر وجود کاهن . که نخلت حق چو کاه روی دارد
نکته ای درویش سر متعابت از قدم تقویم بردار که تقوی آنست
و رای دمال را بگذار که مال هم بکمر حانت اگر غنم رقم تقویم
پیشان کند متوقی و متوقی بحقیقت شود و اگر دمال دل است
در پیش آورد و خویش را در مل و بی حاصل کند **رباعی**
ر مال رای خویش کند صرف مال . در جمع ناشن از نکر نیست **رباعی**
مستخرجت از طعش مستخرج شو . بر قلب صریح ارستم آهسته **حاله**
نکته ای درویش از رای دتم پریشان قدم دل خالی کن که تم یعنی رفتن
غم از سر آید سینه یابی و دیسل دال عطار در امتاعت مکن که بر
راه حق **عطای** کبری د کامل سینی و به های زهره منکر تا صفای شکوفه انوار

دلت روشن سازد بوستان چهره **ششمین** سر داز که شتم و ادا است
خاطر گلشن کند خای حرج بلند از آن آهین خای تو گل در هم خای نامی
طیبت ترا حلاوت ایمان می شود بای شتری یعنی خانه قوس را
در هم شکن تا یم محافظ حق بیه صورت سپهر سپهر تو کرد و دود لایم
احکام زحل را از پا در افکن تا زح یعنی دوری از عتاب و عذاب دهند
قلم از قدم ثوابت بردار تا سر فرازی خط ثوابت بخشد **هشتاد و شش**
زان رقم صف شد ز برج حمل که از و پیر شد انای اصل
زان منجم الف ز ثور نگاشت که بیک نقطه اختیارت
از دو پیکر علامت آمد با که نشد از دود دل یقین یکیت
بیم کج که نمودت از سلطان که ز کج روحی است نشان
زیر تقدیر قدشیر غم است از اسد حرف دال زان قسمت
سنبله خوشه بد اس قضا است های تنبیه ترا از هاست
تا زمیزه از است ناید ریب چشمه و اواد است علت **هشتاد و هفت**

در رقم زان نشان ز عقرب زیست که نشان حکم عقرب راست
اعوض قوس حاست کاکه بخت که قوس که دون سد بهشت
حکم نه صرخ لغو بنزایست زان زطاجدی از رقم سازیت
دلو شد یاز حکم اخر کوس که بریزد ده آب روی از روی
حوت دان حکم صید ایزد می یا الف شکشت بدین روی
هشتاد و هشت شعری روز کار نقد عین شعر را در شورای آب کار خفاه
اند و از صلت خزلت بی آب روی ششم ایشان نمی آید و دیگران
حکم مقدار از بس که عطار در سیاه مهر از سر ایشان کهرفته الف
و نون رسم و دوات هر طرف افکنده و از جهای طرح پیر **هشتاد و نه**
شد خزلل میان سیم و امید دل شاعر از ان بود رعاش
هست دالی دیر را بر سر تا بر آردنی ز چاه معاش
هشتاد و ده حکایت یکی از باریک بینان لغوی چون نش زلف خوبان بسته بود و
قلم مشکینش بدان گونه در صفت موی از روی بتان حین **هشتاد و یازده**

که خانه مانی از شرح آن چون موی سمور در سر می آید شاعر نیز زبان
 چون شانه پره از روی نشانه آن عقده بشاد و هزار لاف پریشا
 آغاز مخفادیکی از دوا ساشیند و گفت شاعر شاید که از نام خود بپاید
 زیرا که زبان چون الف مومی شکافد **مثنوی** اشتران شد ز زمره شعرا
 که نقد بر فر از شورش سپا **یک** از اشغله کی شعر کجاست
 بس که مراد بعد از لاف **الباب الرابع فی الزهد فی**
فصول فصل فی العبادۃ و العشق و مایه سبها نکتہ مطیع
 هر جا که نزول کند بار گیر او را غرت بر دیده جایی دهند در لفظ مطیع
 بنکر که مطی است بر بالای عین و متمد و عاصی هر کار که با تمام رست
 رد خلق در عفت او باشد و لفظ متمد و متمد این معنی است در در پی
 او **مثنوی** دل صالح آمد الف و کذا از آنش هیچ جاکه شد صالح خواست
 بشه کار خالی ز فکر بخت **تبا** می اگر باز دانی تهیست
نکتہ عت از روی لغت تکرار و الحاح است در مسأله غرض آنکه عباد

که متمد است

اول و آخرش بگر از ذکر و الحاح دعا که کمال خضوع است است نباشد
 باد هوا باشد **بیت** **عین** الیقین چراغ راه عبادت آید
 این عین اگر نداری در دست **نکتہ** عباد باید که چشم بر آب دل
 یعنی جد و تعب نفس آرد چه اگر عابد عین غیب بر قدم و روش خد
 دارد هر روز ابعث باشد **مثنوی** عین عبادت مشرف بر ابد
 زانکه از نور یقین دارد **مدد** راستی جو در میان چشم و دل
 که الف شد عابدی ثقل **نکتہ** مستور اگر چه بظا هر مستی
 نماید آثار و دلش در آخرت باشد و ناسک اگر چه پوشش بدست
 اما دامن ایشان کفایت و حرارت در چیده باشد **مثنوی**
 باز کردید مست ناسک کسان **نکتہ** در دلش بنکر که ازین بانی نشان
 طبع صالح دم از ان عالم زد **مدد** حاصل دنیا از ان بر هم زدست
نکتہ زای زاهد روی پوشیده بر مژنه های نفس و هوا و تابی
 موی جلالت بر سر طبع قوی فیل است **قطعه**

زاهد دست در دشت نمی سوزد **▪** بخش زهدتار همد از نار عاقبت
دل که از یحیی فسقست دال و لام **▪** آمد دلیل تقویت او از تقویت
حکایتی که از صلیا گفتند فلان معنی که شجره وجودش بابت
بزدیدن درخت در باغی شد و بآمن دل بنخ هال نهاد خود غنی
فشار بتری پایش آمد و بشیر پای بریده یعنی ثبت که بکشت
از پای در افتاد گفت نظر بر چمن سامی آسانی افکند که فاسق
از اصل طینت برآمده است بفرق فاسد بشیر پای خود زده است
بیت مفد که نهاده از بهر پاش **▪** در خون دل است غرقه زان بعضا
چون کردن او از سرفک و روشو **▪** بنی مسدی ز جل غم بهر پاش
فصل فی السکوک و الخرقه و مایناک بهر مکت
طالب که سر و پایش بطبت یعنی علم آراسته نباشد زود از پیرانی
جصل بطل شود و ساکت فیض نام حق یعنی ال در دل ندارد
از بی دلی نفس کی باشد **قطعه** الف ساکت منتب صدق

زوده سکته حق زیبا **▪** وز زده جت و جوتن طالب
طل و آب متخرج ز صف **نکته** مرید تا کمان کجی از سر دست
نخند مرده نشود خادم تا دلیل دم نفس همگان بدل قبول کنند
خام باشد **قطعه** **▪** سر مرید پیش است از حیا و ادب
ز زیر اگر برتر شد **نکته** مرید **▪** الف میان خدم بین خادم آزادان
که رهتیش میان خدم برید بود **نکته** خای خرقه پیده آیت بزرگی
دل و میم مزوجه شکل نکه است و ری صورت ترک که **نکته** این نکه
و ترک صوفی مشایخه وجه باقی نماید **قطعه** دلق راروی دل آمد که نمایند
عارفان روی دل خود چه بخلی و چه **▪** لام آن دلق که از صهر طمع در شونده
از پی تیر ملامت از می آن **نکته** مردم ضعیف بنیه چون عصا بر
دست گیرد قوت بنیادش باشد این معنی از دست طاه که الف که
شکل عصا دارد چون بر دست نهی آید شود که قوت و درویش
قوی نیست چون عصا در دست آرد دست گیری الف الله بادیش آید

این معنی یابد دارد که الف چون در یابد یاد شود **قطعه**
 عصاره قلب آب نیل از قاع انگریزی **:** چو موسی زن که از دیوان فرعون با
 دم خود را غنیمت دانست هر حکم حق **:** چو آدم از الف در ابططو ابر **عصا**
نکته الف سوک مسواکی است که دندان طمع بدان جلای بخرد
 دهند هرگاه که آن الف از سوک دور دارند سوک مصیبت آتیش **معیت**
 من فک فی المسواک عکس **:** ابدی که مک حلاوی النقا
نکته پنج نقطه لفظ بسیج که موافق پنج حرف اوست
 پنج همراه است در ملک اوقات خسته عبادت که بعد پنج انگشت
 حواس را از پیچه حرف شیطان امان دهد **بیت**
 در سیج بهت طوف کمانی **:** در چله رو گوشه که کرده بدیوان
نکته مقلحیت وقاف کوه و عین شمشاد است بان که مهر مرقع
 در پوشد اگر از بلخی عیش کوه با پیش چشمش آید دیده نپوشد **عشقه**
 حلقه میم مرقع هست در وی **:** تا بنیر او پوشی قمع نمی بخور

زان سرو پای مرقع را بود تن **:** تا لباس بنده کی در وی بپوشد **عشقه**
نکته ای درویش در سده کعبه تسلیم جاکن که این سجاده راه روا
 چون الف مجرود و عریان لباس رده خلق در بر گیر که دای درویشانست
 چشم بر لباس نی سرو پایان دارد که عبا فقر عبادت از دست
 لباس خرق اعاده و رسم در پوشش که خرقه کوتاه دامن بکوش **منشی**
 سجاده نشین شد آنکه چون مصر **:** بر جاده طلب نهد چهر
 وان کو به پناه رای درست **:** در ریزد ابرای در دست
 روست را چو رفتن شد یار **:** عت است عبا چو غی شد باز
 چون میم طمع ای دوی سوز **:** از طمع سراب دید بر دوز
نکته سرو پای ذکر در یعنی پاک شدن تخم و فاست و اول آخر
 وزد و دینی حدوستی **حدا بیت** ذکر کوی بگذر از تفریق شر
 ذکر آمد از پریشانی گذر **:** وزد خوانی دل بر دوزخ تخم کین
 ورد قلب دروای پاک دین **حکایت** کی از کرم روان دور انرا اجاز

سماع پسند گفت سماع راست روی را سلم است که در دین و دین
 آسمان و از قدم بر سر دایره آفتاب زند و این معنی روشن است
 از لفظ سماع در باب که آسمان است بر سر آفتاب **سپت**
 خورشید را اگر چه قدم بر سر آفتاب **سپت** وقت سماع بین که سرش زین پایی
فصل فی الفقر و التقوی و الکاشت و نکته فادر عربین
 راجع را گویند و قاف تابع را و آرا بینند و مطابق را و صاحب فقه
 کسی باشد که او کار بهت و هوا باز کرد و بتماثلت شریعت مصطفوی
 سرافراز کرد و تا عاقبت بسعادت دیدار حق از غیری نیاز کرد **قطعه**
 مخرج آدمی قیام از آن • مخرج چشمه حکمت دهن فای خفته
 هر که پشت نکست است فقرش خواهد • زن برای به حق پشت فقیر است کی
نکته فقر را کسی فقر نخواهد که قاف تساوی قلبش بجای دندان
 خوف و خشوع منکر و منوم شود **بییه**
 دل درویش بود آینه لطف خدا • رو نما آمد خورشید دل او صفا

نکته فقر سواد الوجه فی الدارین است از روی لفظ نظر کن که چون
 روی فقیر بکشی قریبایی که برسیا می دلیست و در کتابت چون
 پرده دال درویش از پیش برداری سواد درویشی **عبارت**
 میکنند دلش بخون دل میگیرد • بزرگ سواد وجه فقرش نیست
 درویشش ز سر دیو آشفته شود • بزرگ حاصل دلش تنگ نیست
نکته نشان یکی از اجزای لفظ صوفی ظاهر است که اول او
 صا دست بر نود دلات میکند و آخر فا و یا همان بود و اسم او
 را نیز که الف و ح و ت در میان دارد اطراف از یک جنبش **نکته**
 اهل صفا را از اتحاد **سپت** اسم بی یکی **نکته**
 هست یکی چل حساب چل • خود مثلت این چل **نکته**
نکته هر یک از میم دمان مرشد نگاه ز بشی باید که در مد نظرش
 مذکورش بود طاعت حق **قطعه**
 لازال وجه اکثرین محمد شاد • من سجد لله جل ثناؤه

فانظر الى لفظ اجزاء المشرق **:** من شمس على وجه الدليل بناؤه
نكتة مشايخ راگمشی هر طریقه سنت نباشد در متابعت ایشان
تخلق را اجزای و ناله سرت حاصل نشود مگر که قلبی کند را بهما
بود که از پی روی او خرم روی نماید **قطعه** پیشوا را بحر از و آبی نماید
پیشین به علوم از بنود درش **:** شیخ بی علم که باز بدخک صدم
جانی است که خوانی بح بالایش **نکت** حروف اول شریعت و طریقت
و حقیقت شطح واقع شده است یعنی شطح کسی را مصلحت که بتاچ سر
و طریقت را افزای پیشوایی حاصل **:** **کشته** الشطح برفوق عالم الحلی بدی شطح
و الشرح عن طعنه بالشیخ **حکایت** نام را دیو پر رسیدند که منصور
با وجود چندان من فضل و خرد که در سر داشت چرا بصورت تصور فکر کرد
نام خود در عالم افکند چون الف انا الحی تیغ را بر نای خود داشت
گفت ای تن شناخته اید که عارف چون ثابت قدم نباشد عاریب
و صوفی تا تر گسز کند و بی نشود **قطعه** عارف آن کو زمره مرتبه از جمع کرد و

که سر خود بپند زیر قدم می گزارد صوفی آن گاه بود صفا و یکد که شود
شش جهت در دل او یکجست از وجه **الباب الحامس فی اطلاق**
الاعلاق و اجناس الناس و فیه فصول فصل فی ذکر الشریف
والله فی نکت لفظ شریف و فی دلالت میکند که از مردم شریف
اگر در ابتدا شری آید بسبب فاکه راجع است از ان رجوع نماید و تمام
مردم دینی هر چند دال یعنی دلیل و عن خیر پیش آرند در عین
بجهت و یا بحر خاتمی خیر دارد **قطعه** جف الزلف بشف فوطا هر
کنن قلبه ریاً من الغم **:** وجه الوضع و حق و او و خست
کنن قصاری ندآ الفیض بالدم **نکت** خیس اگر کسی شمار از دل خود
برگیرد همان خیس باشد و خیس را که سیاه سیر آفتاب دارد در
اصلت و اگر و جاهتشن نه شود در انقلاب با مشن هر کرد و متو
سی فن او را بجای ماند **قطعه** لو کان محبت شمل لاجل مغفیر
تعوذ فی الانعام محبتش **:** و ذوا الخطارة اذا ما و جوه خطا

قدرت فی اصل هم ندی با کرامت **نکت** نزل را چون راجی جانش
 نماند نکل که در بنیاد و آرد ظاهر شود و نیب چون نون انحنای پتا
 و دولت واقع بیست و کرم اصلی جلوه نماید **نقطه**
 چو مایه نماند فرومایه را **نقطه** فرو ماند از محنت دوز کار
 و راز دست دوران در آید ز پا **نقطه** بخشی برودی شود رستگار
نکت دندان سپین سیادت یکدست که از فتوحات اهل بیت و
 علی بابها یاد آورده و سرد پای نقابت دو و صلا است که از شفا
 نقاد و طهارت یعنی طلیحان کثر و عصمت آل عباس نقابت کشاید **نقطه**
 سپین سیادت هست در مثال **نقطه** شرفی بر سر اوقات محال
 در در زلف حسینی سین **نقطه** میداد عرض عزت پاکسین
نکت سپین صد سید متعبد آفتابیت که در بالائی دست بمکان
 مکان دارد و شرف شین شریف عقیف بر نشینی است که سایه
 اوریف یعنی کشتان امن و امان اهل ایمان در حق جان دارد **نقطه**

ایمان بر سالت آنکه کامل دارد **نقطه** از آل اهل بجایت حاصل و آرد
 این نکته هم از نظر رسالت **نقطه** دست آنکه حرف آل در دل دارد
حکایت یکی از خط فاکفته است که از صدر رسید روز کار که دعوی
 سیادت کنند ده صادر کنند بدلیل آنکه لفظ سید ده است
 در میان **سید بیت** چو ندانیت سپین سید طمع و **نقطه**
 چو ندان طمع هر کند ماند دست **فصل** نه ذکر اکیدم و البخیل
نکت عین عطا آفتابیت بالای افلاک قسعه تافته و تندی بریا
 نکیت از علما بر عتول شده تفوق یافت **مشوب**
 سخی سخت جدوی چو افکنده پی **نقطه** شود تاجی از بخت برفوق و **نقطه**
 بود خلد نخلی که از روی هوش **نقطه** دهد دشمن دست رایش و نوش
نکت کافی میم کرم آسینیت که اگر ملک ری بنشد هنوز کم باشد
 و الف جواد استقامتی دارد در چو در که اگر قدم بر سر دینی زند
 پیشین جوی باشد **عربیت** امان سر اندی و الفک ساطع

این حکایت با کرامت
 بعضی از حکایت از نظم
 و آرد

واسم الکرم لها کر علی السیم : جیم الجواد یس جوا الهوی
 بخوی بود له غسل من الغیم : نکست
 سم در لغت زهر است وحت شتابنده در سیر اشارت
 بدان که هر که در سمات چون الف علم شود زهرترک یعنی مال
 در دینی نباشد و در آخرت در شتافتن بجا ب معفرت و جنت
 بگوشد **قطعه** : سیر آفتاب و ما بود اندر سمات آفتاب
 حت نیز از برای ترا کشید ز فایت : یعنی چو مهر بر همه کس تاب باز روی
 چون آب با شمای کنی از فضل تراش : نهایت بذل اگر چه بذل افلاک
 میکشد اما چون بهیئت مجموع او نظر کنی بذه غلبه کردست و لایم
 یعنی غلبه کردن بر خصمان بی سلاح بذل احسان میسر نمی شود
نکته در رد دشمنان الف را زد که طعنت بر آن رساند و نقل
 با بذل چوشتی مزه از شکلی فقر : بخش در انصاف رساند بگذشت
نکته مسک سنگ است و دویم بر خست و آرد و دو چشم تنک است

تا هر که میم دمان و در میم مایه بشن کشاید چون سگ دانش که در قطره
 که نهد ممسک نیز جیب مسک : بر دل کس از آن نه بیند طرذ روی
 و از حرام آن کو سمات میکند : میکند پوشید در سخت آب روی
نکته بخیل را چون سر بقا از تن برداشته شود خیل و از بگشت
 ترکات او ظاهر و مودف شود و شیخ را چون سر و پایختش
 بنیان شود شود حی یعنی قبیله او زبرک مرگ زنده کرد **دعوت**
 اذا قطعت بعض المناهیض مسک : پری القوم من متروک مسک قضا
 و لوفی المناهیض السح و حبه : تری مخ ثوب منه عار عن العار
نکته چو مسک را نماند جامه جابه : مسکیش شود پیدا بجه راه
 و کرد و دمسح بی سر و پای : ندخالص بود تقدش بجه جای
حکایت بیداری معنی بیدار اید را بخواب دید همچو الف در میان خواب
 لباس خوب در بر و چون عین معنی در میان من حق تازه روی و
 منور کنتش ای معدن کرم چون گوینا گذشتی از گوشه جهان

برای دوتایت بهر گشتی ناپاکش دل شاداب چه یافتی گفت که
 این معنی ندانسته که معن چو بر کرد و در غم نه بیند **قطعه**
 شد پیرش این جماعت هر مک **::** یک جماعت نامشان بکرم
 خشک شد زیر خاک و متاع است **::** بسجال کرم دل حاستم
فصل فی ذکر احوال طایع و المنزوی گفتند قانع که
 از دست تغرقه چون غرقا قدم در پست قاف قناعت نهاده اگر قناعت
 قافی از پیش رو بردار و ببنای دل مبتلا کرد و دمنزدی که از روی
 غزلت عزت و دولت یافته اگر آن غرض ضایع کند لذت ملائت او را
 بیند **مثنوی** **::** قناعت قناعت است از آب رو
 صفای عیان دین عین نذر و **::** بهشت از قناعت است از راه جوت
 چو بر گشت بیند تعانی ز دست **::** بغزلت برافراز سر همچو لایم
 که در عزت آبی رفیع المقام **::** و گر کردن از تاج عزت کشتی
 از بینی بخزالت ناخوشی **گفت** ای درویش قطب در این است

که روی بطب و علاج نفس آورده چو قاف از خلایق کناره
 گیرد و خلای خلوت با حق حاصل کند و مرد راه آنست که دامن
 از مردم در کشیده هستی از سر بیرون کند تا در خلق و قبول حق
 بیند **بینیت** **::** آنرا که جای در دل مردم بود در
 هر بنده که نیست سر غرضش **گفت** شتر شریست عاقبتش مای
 و یه و طم طمع بر عین انباشتن عین عاقبت **قطعه**
 شتر که صورت شین است بر حق **::** شفت آنکه ز دل رای او بروی
 خراز عین طمع طم نشاند هر فلک **::** بخاک تامل طمع بیند بارود
حکایت اشعث طماع را گفتند از صحابه کدام دوست داری
 گفت امیر المؤمنین علی را یعنی الله عنه گفتند از فضایل و
 مناقب آن حضرت چه معلوم کرده گفت من همین انم که اول نام
 مبارکش عین است بزرگوار است و آخری که مر است **قطعه**
 چو بر عین شش تیر از تیر و دگر **::** چو تیر صورتش است در دیده دارود

بوی زر که بود عین نام او چپ که چشم خود بکند طامع محال اندیش
فصل فی الصدق و الکذب و العینة نکته در لفظ صدق
 صادق مانع و دق کوفتن یعنی تلفظ بصدق مانع از کوفتنی
 بیش و کاف که بجز منع **مشوی** کین سداد از سر و آدای سر
 شرفه تاج آمده از سروری **بوهام الصادق سداد**
 اصبح بالاد کیه الغوا **دکنت** مردم راست چون الف
 راستکاری میان رستکاری سرافرازی دآرد تا مردم کج
 چون حروف کجی تمام اجزایش کجی دلالت میکند **مشوی**
 شرف رستی بین که زجا **شد الف حرف اول الله**
 الف راست صدایان **قو شرک از کجی مکاف کین**
 قلب اگر می وفا نمود **آتش قلب جوشنا نمود**
 صفت نیک قلب کین باشد **چه او همچو آدودین باشد**
 قلب را که قاف بر لب **کنان زیر کوه مغربش بسته**

در بیان کلمات
 و معانی
 و تفسیر
 و توضیح

شد بلقی قلب قلب در کتار **خود زکی از و امید مدار**
نکت کلمه دروغ داغیست که چون دل میسوزد روی دل
 رانی پوشد و لفظ زور قلبی که روز قایل ابر می کرد **قطعه**
 معنی افراشته ابدانک بلفظ **افراشته نیست غیر آفت را**
 افراشته امر که قصه آراست **فت بود در میان ان آرا**
نکت اول غیبت غی است که کراهیت و آخر شربت یعنی
 قطع از رحمت الهی **عربیت** من علا صوته بعیب اخیه
 عط مرتقا **عن ذری الحبت** **فاجبت لانا نه التحیف**
 غیبه الحبت غیبه الحبت **حکایت** یکی از شوالی روز کار همچو الف
 شعرا با وجود استقامت طبع از شکر کنار گرفته بود و چون
 غنیمت بلغا در میان بلای جلا و اثر و اثر فراغت حاصل کرده
 یکی از دوستان شامی بر کنار اختام دیدش که مانعین صبح
 بلغمه جو بسته بود و دریش دل را بشارت شیره دوا می ساخت

گفتش چه با لبان فصیح ساخته و دال دل از هیچ مدح گسان
 بپرداخته گفت ندانسته که هر که از دروغ را پیش بر دارد
 شاید که با دروغ بسازد **قطع** دلیل هر سه مکرست و دروغ ال
 همین لفظ دروغ آمده است **راست** خود چو آخر لفظ دروغ بیند
 بدانند این که دروغ عاقبت نهر است **فصل فی ذکر الاحباب**
والاعداء و احاد کتبه شرط دوستی آنست که هر
 قاعده که در متابعت با دوست مرعی داشته اند یک نقطه
 نقصان بوی راه ندهند تا با آفت وحشت نکشد بگر که اگر در لفظ
 صداقت از قنای که با دوست یک نقطه کم کنی آن صداقت صدافت
 شود و قاعده مودت آنست که هر دو عن و توفیقی با دوست
 در میان آورده اند و اگر کرده بیک نقطه آن سخن را زیر و بالا
 تا بحجت غناب و نزاع مبتلا نشوند در باب که اگر در لفظ محبت
 بار که مقررت از زیر و بالا ببری آن محبت محبت شود **عبرته**

لفظ الصداقه قلبها صدأ **فی خمنها خیر لئلا یصح التام**
 یعنی مرا یا الصفا تحت اب الصد **لو کان فی ذیلها تبیس غام**
کتبه در عبت لفظ عدد و دو واقع شود در روی صدیق صد عاقل
 آنست که از دو دشمن در عبت اندیشه کند و بسد دوست در پیش
 رو غره نشود **قطع** اگر چه دوست بظاهر دور و نزدیک
 بین باشد که دنیا را از وفا باشد **و** اگر نمود عدو عین مدعی اول
 نگاه کن که با خرمهان دو باشد **کتبه** اصدقار که در دل صدق دارند
 بروی اگر همچون الف اظهار اتحاد کند در قفا خرمهان نشان
 دوستی و استقامتشان نباشد و عادی اگر یکبار در روی
 اظهار یکگانی کنند در قفا از بیگانگی همان ظالم و عادی یکشند **بیت**
 دل اخوان بطلب از سر اخلاص **ه** در آن صورت انوار خدا را بینی
کتبه حاسدی روی شیریت از غصبت و کین و شققت بیست
 در دنیا و دین **قطع** دشمن را یا بدین غمت ز تو

پایم از رخ دشمن بکش تا زنی
 شکر بخند نشو و کارا نشو

افکنند در پای آید در قفا **و** در بر یک جت ز احسانت
 پیش رود و در معیش از وفا **حکایت** یکی از خلفا بکشتن نخالعی
 که علاوۀ ترش در حد معروف بود و روی دلش در حد اهل
 حق مجرب اشارت کرد آن شخص سحر الف ابقا بجهت بقای خود
 زبان نیز کرد و گفت اگر خلیفه از سر قصد من نه بیند **بیت**
 کس را بنود و رای سلطانی ره **و** جریشه کپی می نهد بر شتر
نکته عطل کرنی هنریت چون منقلب گردد و طمع شود که لیسد گل
 است اشارتت بآنکه هر که از حامی عطل دیکه امل نبرد در انقلاب
 ایام خوکا سه لیسی نبیند **بیت** بزیر عین عطل ظل بود علامت
 که عین اهل عطل را قرین بود بار **نکته** هر که عاقل شود طالع خود پیش
 گرداند و هر که کسل و زرد سگ معیشتش نامنظم ماند **و** **بیت**
 المعطل شش کس الامن مشک **و** ان التعطل عطل قوله تمل
حکایت بیکاری چون الف بیکار علامت مفلسی می بر کی در پیکار

این سخن را
 در حدیث
 آمده است

جای گرفته پیوسته بستان اگر بدان دست یافتی از بهر دیناری
 دست کسی بر آتش مگر بتافتی هر که از قرض خو امان از وی مطالبه کرد
 مدافعت نمودی چون زنده داشت از آن مدافعت خبر مدافعت حاصل **نکته**
 متدینتی حلت حالت او بید و گفت چون بر معطل زر بسوزد غم
 از وی خبر معطل و مدافعه نیند **و** **بیت** حاصل کل اهل بود آه درون کل حال
 که پریشانی خود جوید هلاک **نکته** علامت فلاح انسان فلاح
 بی کراست و کفارت صورت کفارت کنایان و دما قین که سه روی
 دما دارند اول ناشن و دما قست که صفت پرست در پیما نه بذل و اف
 یا و نون که دلیل جمعیت است در دانه دخل **قطعه**
 هر علوی پایه اقبال خوامی غرس کن **و** غرس را بینی نظیر عرش حق در پیکر
 کیمیا خوامی ز اعلی که خوش گفت **نکته** **و** زرع را نشان در است و شکست باقی
نکته و هتان باید که بنیاد عمارت زراعت زمین عین بخد و روی زرع
 دایم سیب دارد و تاریخ تمام حاصل کند و لغز ربع برین دلیل است

این سخن را
 در حدیث
 آمده است

که بنیادش عین یابی و رویش روی عینی سیرابی **بیت**
 ضیاع را چو بود بر زمین عین نا **:** معین است که بر عین خلق از **ضیاع**
کلمه املاک با تبشیریه کرده اند اگر تیمار کنی از ضعف بیمار کرد
 بلکه از خرابی معدوم شود و اگر فربه و معمور داری بقید ما و ارامگاه
 باید داشت تا از تصرف بیرون نشود و در دام طمع مدعیان نفیست
 و آب نیز نسبت داده اند که چون خالص بود کردن طامعان شده
 چون کوزه بوی دراز کنند و اگر بایکانه بیاضی و مجال شرکت
 دمی لذت عذوبت و صفای شرب عیش روی نماند و املاک را که
 اسباب می گویند مناسب این معنی است که مرکب از آب و آب **بیت**
 اسباب را که است با صلاح **بیت** **:** ویران شود چو شهر بسیار **بیت**
کلمه قم در عری کند مست و کرم رزو با تعلق و یاقین بخت برین قریب
 این هر دو است اگر دهقان اندیشه زراعت این هر دو از خاطر غلب
 و منعکس گرداند محض نادانی و تصنیع زندگانی باشد دلیل آن که چون

قم را بر کردانی حق شود و چون کرم را منعکس مرکب کرد **قطعه**
 دهقان که رای کرم ندارد **بیت** **:** زیرا که کرم نقش کرم دارد و ای
 نه در میان کم بگر که از همه خوب **:** کندم بود که کم بودش در میان **بیت**
حکایت دهقانی فرزند را بهر بیت از پسندی دلبو که او را در **بیت**
 فرومی باید کرد ایند تا بر بی شمار بدو ز بسیار از وی حاصل شود
 نه بینی که چون ز زرافره کردانی زرشود و در انتفا از پیرا **بیت**
 او باز نمی باید گرفت تا نیکو و معمور شود در لفظ انور بگر که در میان
 از نکوست **قطعه** **:** اعصاب تازه اول و آخر بود **بیت**
 هر که شد آب منقطع از وی **بیت** **:** ز زراچو سیمین شروا بشن بوقت **بیت**
 تا پایانش سنده بمر سما بود **حکایت** یکی از دهات دماقین را پرسیدند
 سبب سباب پر کننده را دوست نداری و همه در یک موضع و یک
 ولایت جمع آری گفت ندانسته اید که چون ضیاع متفرق شود ضیاع
 گردد **قطعه** **:** الملك في الصورة ملك و هب

در فقهاء و مفسرین

لوقت تجمل کلمه المحبت : لم یبق الا المل من مکة
من یخل عن کاف له فی العقب **مکت** سرو پای سفر اگر قطعه من
سفر است اما بواسطه فای فی و اغتنام فاتحه فتوح دارالسلامت
مکت هر که آورده چو آیه سیران در سفر : آخر سدسین سلوکش بختی فر
باشد علامت شرفش نشین روز : هر که آید چو آفتاب بر در سفر بر
مکت مرد مسافر از بنیاد خانه و وطن قطع و جلا کند پیغند
روی ریاست و یکسخت سراز و پیشوا نشود بگر که در لفظ غربت
که بت یعنی قطع در بنیاد خویش دارد و غریبی پیغند روی پیش **عرب**
لویم بوزلجی وجه الغریب من السفر : شاهدت من ترکیبه بآیه غین ستر
مکت باز در کان که رسته الف ادای زکات ساز کردن بیرون کنی کی
از بزرگان دین شود **بست** : که چه باز در کان کو هر حق باز در کان بود
هر که چون کان زرد دل بر دین **مکت** تا جو تا جو تمنع خود کند باید که
تند تالی تجارت بجا رانوده چون الف قطع منازل کند و چون حیم جلا

بالای دریا از لای قو اندیشه نکند تا برای رویت رنج رسد **مکت**
با جماع رفیقان سفر بود **مکت** : شود فقیر کسی را چو نیست جمع رفیق
طریق منقطع از حرف را بسین راه : مباحثه خبر از راقی طالعان طریق
مکت اول انحر است و خبر کناره یعنی حر است که از آب دریا
کناره گیرد و الف مثال تیر کشتی است و جل باد بان اشارت است
بدان که هر که در کشتی نشست اجلش **مکت** **مکت**
بر روی آب را بسین لفظ و آیه : سخن دریاب بی پایان دریا
کسی آورد و در بحر از دست : نیابد رجب از دکانی که هر کشت
مکت نون بصورت ظاهر کشتی است و بطن باطن ماسی و نون چون
بر گردد هم نون باشد اشارت است بدانکه چون دریانشین نون ظاهر
کشتی نموج بر گردد جایش در بطن نون باشد که ماسی است **مکت** **مکت**
یا الف ماهیت از روی حساب : در نگرش در تک دریاست جا
یعنی آن از روی یاد گذشت : میکند در کام ماهی آشنا

دانا و اما

گفته تا بخر مالی که در کف دارد سود میماند یکی را دو کرد و اند
 و اگر خواهد که یکی را ده کند باید هوس پیما بد چنانکه در لفظ
 راجح که جمع گفت باید که الف را با کردی اگر خواهی که باشد
 ربح باشد **مثنوی** ربح را یک نقطه آمد در میان
 یعنی از یک خرد قانع شو بدین در دو نقطه خواهی از وی مراد
 ربح بینی شود ربحت بباد **گفته** معامل باید اول شرط احتیاط
 در خریدن کالا بجای آورد چون خرید شود نکند تا بگوید
 منسوب نشود به بینی که چون برب را باز کردانی عیب بود **قطع**
 لت نزاع بود در عتبات **گفته** که در میانه ات اردو قال گفت و شنود
 برای دو درم کنس که در دو گاه شود چو درم قیمتش مردود
گفته سرو پای نقد است یعنی طیبی که از وی بوی مسک
 آید و نون سیه پرده که از زیرش صورت سنی نماید **قطع**
 هر کو متاع نیست باید بجای زر داد از نم دوات ترا کاغذ گواه

مشری

باشد و لفظ نسبه که است اولش **گفته** و آخر حرفهای سیه نامه سیه
گفته معامل باید که نخستین را از دست ندهد تا بدیند بگر
 در لفظ بدی که نخستینست چون یار که علامت شتریت بگذاری
 بد بینی **بیست** داشته حرف اول آنکه گذشت
 غیر شتر رای او نصیب شد **گفته** ای درویش هر که چیزی از متاع
 دنیا بفروخت و پای بر سر مال عین خود زد و قدم فراغت
 بر چشم همگان نهاد نام باع بدین نشان معنیست که بایست
 بر عین نهاد و هر که چیزی بخرد مشت زد بر روی نهایت و لفظ
 مشتری بدین دلیل روشنست که مشتت بر روی زنی افتاد **قطع**
 مال زنی فروشد عشو محسر ای که فرقی ز سروری داری
 و طلب کن از ابتدای فروخت **گفته** نه خوی از سر خریداری
گفته آینه قلبت بر روی آفتاب روشنایی افتاده و قمار مار است
 سر کردن بر دنبال نهاده **قطع** هر که در چید از ربا دامن

خلعت مغفرت از رب ببیند : و آنکه برداشت روی پوشتی
 مازی از محنت و تعب بدین **دکته** ای درویش مهره نرد را از
 بساط در زیر او نه که برود پاک باز است از کار شطرنج کرانه
 گیر که حاصلش رنج نیکو است **قطعه** چوک دینی که میجوید ز بند زین
 قلب او را جا نمیشود درون یکی از **دکته** بحر فکرت راز شطرنج است حاصل
 میکند مسیر خوبی تر آشکارا در فن **دکته** ای درویش کوه قرض قافیت
 رخصت یغی سنگین شست امیزد برش بخاده و اندیشه گزیر است
 از پستی همت در گوافتاده **مشوئی** و اتم دل باریک ساز و پیچ مو
 و ام را بین قلب مو اطراف جو : چون مقطع شد حروف لغزآم
 رونماید و وصل یابد از انظام **حکایت** یکی از تجار را که بستم بند او
 بود پیر سیدند که بابت حبت که هرگز متاعی را که کسی دیگر خریداری
 کند بصورت مراد خود مراد نمیکنی گفت ندانند که سودا آنکه سود آورد
 یکی در غنبت ندارد **قطعه** : اگر سر از حلقه مراد کشی

نیت

ز اویش و فاسدین : و ز جوی بر بجا بیفزاید
 بر سر از طعن چو بهای **فصل** : مذمت بنایا السوقیه
دکته روی سین سوق رشته ایست از دندان مکابله و زیر قاف
 یعنی سیم دزد در محاسبه و چشمه و او در میان حلقه چاه و یل شش
 جهت مردم را بدان سوق شوق میدهد **فردی** سوتی قلبت کج همچون کمان
 و نسل از آن شد قلب سوتی **دکته** : سوتی پای خلق جمع آرد بدام
 ساق جمع سوتی بین از کلام : لفظ بازاری برین باری دهد
 که آنکه بازاریست بازاری بود **دکته** خنابازی نان و نمک شک فکر
 در شر از وی آرد و می نهد تا غله دان حرص آبادان کند لفظ او را برین
 دیسل ساز که او تشرب یعنی مکر است و آخر آرد و طبخ پخته خوار
 روی خوان بسحر الوان می آید تا شستن بعلت امثالی معنی
 و خلای کیسه در ناله آرد هم از نام او این نشان آن که او شطرنج
 سحر است و آخر آخ یعنی ناله و افغان **قطعه** که نباشد خبر را سیمای خیر

تا تو را نماند از آن از کساد و کند در طبع قلبی آتش پیر
 حاصل طبعش بود و خط و فساد **مکت** قصاب خوانوار الف تیغ چون
 خیط شمع ما سلاح قصب در میان قصب کشیده تا قفس را گسیخته گویند
 بر اسطه آن تیغ بمعلق که صورت باد آرد و تعلق دهد و جلاب
 نیز قدم که جلا از وطن نماید و در عبت چون با راجت میکند در میان
 جُست که چاه مکر است لای ابتدا آرد و از باد پمائی میگوشت
 که خلق را چون جل باب داند **قطعه** در لغت یک معنی قصابی زن
 لاجرم قصاب که خنجر در پی نیز **بی** زبانی ابروهای کلوم در تیغ
 و در بنالد پنهان اند که اونی نیز **مکت** نیز از باد پمیا جامه است بکلا
 آن و الف خیط نیز پر سوزنی در خیط امل در آرزوی **مطم**
 گرفت جامه نیز از بر سر نه جا **چ** ذرع میجو الف کرد قطع جاب
 و کر ز غیر بود بر کعبه در زی **ش** شود فقر بر نه بان در زی
مکت صورت صاحب قلب که از نقش در که بر کفار ضایعت و رای

صراف سیه که بتبع سر صد جلال در صف نعل **طبع**
 صراف جمع شد ز پرشانی درم **در** یاب که هت پریشان درم
 ز کمر نقش تیر چو ادل نه گون **تیر** است کرده دمدم از پوتی بگذر
مکت عطار را اگر عطای طیب اخلاق در دل نباشد کسوت
 عاری پوشد و علف را اگر بکس و پاف یعنی پرهیز کاری
 بنود کپشه ترازد لای لای نماید **طبع**
 عطار رایش از زخا در پی عطا **از** خلق طیب اندارد و می تیغ
 علف قلب خال دل شد تیغ **بنکر** به پیکر شک به بنی غلاف
مکت بق بقال پشه است که بر سر آک یعنی سراب قیام
 پیر و بال میرند و ذال دلال راه نایست در موص دلال هر که در حیط
 دلال او آمد لال میشود **بایست** بقال زنده کی طلبد بجمع مال
 لال از پی بقا نیکر نام او بقال **دلال** که شتاب و کجی ناز میکند
 دل ناز کردن و ال شتاب دال **مکت** حد او که چون الف در میان

حرامت کسوت حداد یعنی جامه با سواد دارد و مانع و زاجرات
از واد و قباد که در لبد یعنی جمع مال چون الف ثابت است
لام جمعیت او پرده است بر روی **سبأ** **قطعه**
حداد که در دود در دوزخ **زین** بر آویخته بود و آهنگش
بها در برای لبان بود و فغان **ازاد** زیر لب بگوناگون
کنت سین سهاست است و الف تیر تیر او در میان نیم شصت
اهتمام بصید جمع مرام می کشید و قواس قوت بگیر از ابراست
بنیاد خانه گمانست نهاد و تا از قوامش گوشه بدندان چسبند
طبع بکشد **دقچه** **سهام** سین از کشت بر سر
تا بر فراز نام کشت **بصید** **قواس** را میانه قوس از الف
تیری که از اشکاری نفع آورد **کانت** بگذازد و ریم مهر در
بر روی جلده می نهفد و صحاف چشم صاد میا و بر حاف
یعنی طایف طوایف میکشد **قطعه** در کلام مجد از لام مشرک است

جلد باشد که شد در دین نیم **کر** **چون** الف صحاف باید است بین **دل العتف**
صاف و ان طبعش که از دردی **کنت** حای حلاجی گمان یفاست
و حلاج بوی لاجی و سین سراجی سر میا سوادت و سراجی بوی
راجی **قطعه** **کر** نباشد دالین بناداف را
و کند ناف افت مکرش **در** کند سراج سرج دایه قلب
که باید چون جرس کردش **کنت** بخار تر کشنده که در هر هنر
حد جایی سازد در زیر بخل ارده دارد که پنج دار بقا بمانی بر دوش
نقش باز در چهره کشای بقا بر دوی می نماید اما صوت شین
تصویر در عتب دارد **قطعه** **بخار** پریشان بر دوز چار
تا ز آتش حرص گهرم سازد **دقچه** **در** چشم مصور بکشد ز عجز
موریت که خط می کشد بر دیو **کنت** **الف** قصه **ار** تر
د امر بدق اوست که در قصر خانه خدایی بدان ستون می افرازد و الف
مضار کجاره تیر اوست که در چراغ روشنایی عصر خود بدان سیخ

می سازد **قطعه** : قصار که صاد صفاد در دست
 قارست جیب و امین آلایشن : و تان که هستش از پی سودا زبان چو
 آه دلش بسان چراغست در دمان **کنت** صباغ رنگ آینه در ده صاد که یک
 مسین است باغی دارد از الوان که بر آن جابه خود و خلقان سیاه
 میکند و باغ خام طع بوسطه با که حرف جرات تا بقرصه داغ
 مشقت در روی پوست می کشد **قطعه** و صباغی شود صباغ باغ
 چو صد صباغیت و در ازوی : و کرد باغ را و ال دیات
 ز دباغی شود گم است باغی **کنت** سگاک از سین دندان شیش
 دندان طع نیز می کند تا کاکانی بپوشد و غزال از عین هزار رشته
 حیل و تا به تازالی را بر آید **قطعه** سگاک در میان سگاک می کشد
 که آه و چنگ که صفت کوهی رسم : غزال رشته جائز دلش ز غل
 تازال ز شکل غزال آورد بدام **کنت** خف خفاف نخ یعنی دام دست
 آفت که کلاه ملاست در عت دارد و کاف اسکان که نکون ساز کنند

در پایان نشان کنون ساری و تنای ناپایداری عمل است **قطعه**
 جود خفاف نعل باز کوزه : شود از دستان لعنتش نمونه
 و که اسکان نیز از قلب شد است : کشد سر قلب باشد چون گلی ر است
نکته یکی از سویی که نخلت جلت و طاج مزاج مشهور بود
 گفتند تا چند چون عیاری از پی زرقلی ای چشم بر یاری داری
 و باز از خلق تیغ چون الف بر سر نهاری کشی کنت این حده
 اند ایند که بازاری که از آزار عاقل بودنی حاصل بود **قطعه**
 بازار بود خانه و توان که دیوان : دیوانه سودت از آن مردم باز
 پامال زرا که کسین بازار زبون : بازار بین پای نهاده بر زاده
الباب السادس في المستلزمات وفيه فصول فصل
فی الغنی و ایجاه **نکته** توانگر نه از حساب باز و جات
 خود بوسطه جمع مال بردارد و روز آخر بداند که از آن هزار یکی
 و اصل دارد بلکه از آن یک نیز هیچ حاصل نباشد و لفظ غنا

برین معنی تو انکست که او شریف است که هزار است و می
 نون که جمعیت را شمار است و آخر الف که یکی می شمارد آن
 الف نیز هیچ ندارد **قطع** دارد توان ز زو زو را تو انکست
 و آخر کری ز اشک نجاسی غلبی در قلب راستت نبای بسیار یک
 رای انکه کرد بر سر او حرف **کنت** در لغت ز زراذن را گویند
 و نقره نقار را اشارت باینکه ز را پایشن باید راندن که زردی
 روی بدانت و نقره را از قفا باید که کراشت که سپر دفع سیلی
 بدانت **قطع** نیز رویم هر که شد منور
 کشد جز دیان و ظلم غنیمت عین باین نموده صورت غنیمت
 سیم بکر نموده نقش **کنت** احوال بنده چنان بخت که در توان
 و درویشی افتان و خیزان باشد زیرا که از غفلت و غرور در ره خود
 افتد و به عتاب و عذاب محدود شود سرود شود که بر رهو و لب
 دلیل است **قطع** قول همان مایه باشد پسند

تقار

کرم است تو انکست که او شریف است که هزار است و می
 نون که جمعیت را شمار است و آخر الف که یکی می شمارد آن

که انکست که او شریف است که هزار است و می
 نون که جمعیت را شمار است و آخر الف که یکی می شمارد آن

که لوت شود که شود و عقب **کنت** اگر موی از وی بکاهی بعد
 شود تل نکت از و در **کنت** تو انکست که او شریف است که هزار است و می
 که نای کلور ابو اسطر جمع از لقمه پیرشانی مانع باشد در لفظ غنیمت
 که پیرده ایت بر روی **قطع** دینی آن مال کفایت که از مال
 منع دارند کند از طمع نکت **کنت** در قبول صله از غیر غنی که گوید
 کشد لاجرم از منت کسی **کنت** بر سر غنی منزه است
 خود مثل هست که یک **کنت** مال از تازه رویی در اول ما
 مینماید که آبت اما اگر در آخر او نظر صافی کنی و از سر او بگری
 آن یابی که لمعان است **قطع** هر کوناد کنج چو کشت از جهان
 بر چنگ و از ثمان شود آن کنج **کنت** انکست که او شریف است که هزار است و می
 بر عین جمعیت ز پرشانی در **کنت** در لفظ مال دوریم که مثال
 غل واقع شدن است علامت امساک و اغلال بدست و الف
 علامت بسط و ایشانی حدود لام در سطح و دور از نشان

و بسط علامت توسط دارد هر که الف بسط و اسراف را بمیم
امساک و لام تو از طرف نگاه دارد نشان صحت ترکیب
مال یابد بالام هم بر محبت دال باشد اگر در ابتدا بالف
اسراف الفت گیرد و در آخر خواهد که میلم مساک نماید و در آخر
دست با اسراف کشاید زد و بود که سرفاقتش بر ملافتد **قطعه**
خواهی که از تو صرف شود بکار **در صرف مال رای تو سطرنگ**
کائنات کس نقد را در اسراف صرف **غیر اسف نمد ز افلاک افتاد**
نکته ای درویش جاه دینی بصورت چاه است که در تک او
خراهِ بنیعی من منصب یعنی است که بر صفت یعنی ریختن آبی
عزل از عقبش نیاید **قطعه** محو است زیم بر منصب کل
چون برداری منصب بلا بینی فل **هر چند که شغل دنیوی تاج سراسر**
کم گیر کردن که بودی شین غل **کاینه** نابینایی را که چون کرس
ناتوانی عین واسطه جمعیت کرده بود چون لفظ جمع بسیار جمع

آورده گفتند اگر چه در ترکیب نظر از روشنائی صورت بصر
تنگ چشمی ممکن که بمر نوع که باشد آفتاب عمر بگذراست گفت
عجب که این خوده بنینید که چون عمر از عین عاری بود و حالش
مروناغوش کوا آری بود **قطعه** عین است در لغت زو و خرم
در هر چهار نسبت معنی صفت **یعنی کزنی ز آبی رخ و نور چشم**
کس اگر بدیده خورشید **فصل** **بالتواب والدواب**
والخواشی والمواشی نکته شایب فاف که در نقش تیاب فاجرت
اگر بر طریقه صورت و رسم در پوشند عمامه غم و بقا فدا و پیر
تیر آهن و از آزار آریدن باشد **مثنوی** کلایمی که بر سر گشتی شد کوا
دلت دوست مالک بر کف **چاه** **کمره بطاعت مبنای جوان**
که تشویش مرک آیت در میان **لباسی که بر تفرقه محتویست**
پلاست اگر جامه خسرویت **نکته** ای درویش از انوار نیست
دینوی کناره گیر که تشریف ثواب آفرت یابی و سر پای عین خود

خود را جلالت حق بیارای که خلعت وصول و قربت بینی **تقصیر**
تا شود ریات مجرّد از غنا همچون **مسح** جامه آرایش و رعایای از بر کن
بر تن درویش نعل پوشی **کلیله** شد چونیلو فرملی بالائی خنیک
هر که بتاج وند سلطان **الاشکر** پیش لاش اطلس **چرخ** **گلگون**
کت بفلس محتاج که چون الف هیچ ندارد چون در میان جامه فاخر
آید از اطراف قوی و نازشی باشد با خود بیند و خیل سیاهی خیر
بی حد و ناصیه دارد هر که در میخ طایله که هیات الف دارد بیند و
شک نیست که خیل او بکمر حامل **تقصیر** دلی که زرقی نویابی نویابی
طع دارد ز کمر و لنوازی **ع** غلام ترک بر تازی چوشت
بخیزد و نیز از ترک تازی **کت** آب کوهی آنت که اگر دند
پهلوش از لاغری چو سین ظاهر شود هنوز از روانی سر و پاش
آب باشد و مرکب بی بنیاد آنکه چون میموری نامش **تقصیر** غنائی غاید
و در تک او جز کب و در سر آمدن نیاید **تقصیر**

نون سمند اگر قدش رهبری **کت** از حسن و تازگی سمنی پاپا بود
و آن باده را که پای مستقیم **کت** بی بار که بار سوار از غنا بود
کت ای درویش فرس بر سر علامت فرشت اما راه دور آ
موجب تفرد سفر است دل بخل مدّه که موجب لغب یعنی افساد
دست اینل جمع مکن که پریشانی بال و بلار اشاکل سرتقه **بیر** که مو
دار قمره ابراد کردی از حیر کناره که که عین سی میر شکر احوال
از پیرت اعنام بگذر که تا مغر غنائیابی دل از احتشام پیر از نا اُم
یعنی بخیر یا خالص کردانی **مشاب** اسب بچاپست فکند از هوس
چاه بین در تک پای فرس **کت** هر که کشید از سوی ستر غنان
ستر امان باشدش از کودک **کت** مایه ترکیب شتر شت و رات
زوشود جمعیت رای است **کت** هر که دهد دل از جهات به نور
خود دل ثورش نهد جور دور **کت** در غنم آنکه کس دلش خرمست
قامت زوشن عیان غمست **کت** مرکب که مکت ندارد مرکب **کت**

و چاکر که ثبات رایش نیست چاک جنانست **قطعه**
 آفت بی کرانه اندازد اس : چون ندانند سر ز خوبی غل
 در گذشتند از سر خدمت : تن خدام هست دآم حیل
نکته در لفظ خدم خذ رویت و میم دهن خدم آنست که دوی
 از دهن مخدوم نکرده اند یعنی که پشت بر سخن او نکنند و بت در تبع
 هلاکت و عین چشم یعنی تبع باید که هلاکت خود پیش چشم
 متبوع معین بیند یعنی جان فدای نظر او کند **قطعه**
 خواجه را آن زمان و بی کرد : گسر خویش بگذرد مونس
 بنده آن دم چو شمع زنده شود : که کند رخ ز بنده کی زیست
نکته غلام بی غم بلای سیاه باشد و شاکر دپاک دامن
 شاکر و نیک خواه **قطعه** : آنکو غم غلام شناسد بلای دل
 صافی شدن ز لای غم آزادیش : و آنکه استاد فنون و لغت
 شاکر دکرند از آن شادیا **جمله** سرداری گرفته خوی بود

کردن خدم از احتمال اغلال او چون ال حم گرفته بود و تن عبید
 زیر آفتاب خشم خنجر در کشش چون بید لرزان شده گفتندش
 دامن خدم را بخون میالای که روی خوف بر دم فرمان نونها
 اند و بعد زیر دست را میازار که چشم بر قدم احسان تو دارم
 گفت ندانند که بنده را چون تا که بر قصد بزرگی شامل است
 باوی باند و غلام که غل بردارند که تعین پیشوایت از وظای
 شود **قطعه** : پرده هر که کم کند ز خویش
 بد بود نزد اهل صلاح : زان بود غین غلام نام غلام
 که غل آرد غلام را بصلاح **فصل فی الاماکن و الدور المسکن**
و العقور نکته رت یعنی رئیس را چون غلامی بیند که تا چشم بکشد
 بدان عمارت از پای در آید و مار مظلوم در کردن او باند **قطعه**
 بردار پرده از سر آباد و ز کار : تا بنکی حاصل او غیر بادیت
 هر کوه درین سرای مجازی دارد : زیر و زبر نباخت تحقیق و رادیت

بنده

ام

بی ز رعیت که اصلت در هر حکایت یکی از دولت مندان چند گزین
در ممر سیل قصر عالی ساخت آبش بیداخت پرسیدند که
بنا بر چیست که ارکان این صرح مهر چند بآب تیره خراب میشود
تو در عسارت صافی تر گفت ندانند که صرح چندا که زین
و زین بر صرص بانی در بنا ظاهر تر کرد و **قطعه**
حریص را زار شود اگر در آید **مکر** دزدان او کم نشاید
اگر جهان همه دریا شود ز غایت **مهر** دی آب نه خازن چون جانا
فصل فی الحقایق و الا زمار و الشقایق و الانوار کنت
اطراف حقایق حق واقع شده و میانش یاد قلب پس باید که
هر که بکشت و نظاره او مشغول شود از اطراف صنع حق مشاغل نموده
دلش از یاد او بگردد و لب با نلس **فی** غایب قلبت باغ شیران را
از نو غامق دل دلیر آنرا **مهر** در بوستان کز نشت از پوت
منز آن دید از تجلی دوست **مهر** سینستان بر آری مؤمن آن

آره قطع بر کلوی بتان **کنت** ریا حین از ریا لطف حق بی
و تازگی دل زلم داران دارد و دوری ذرا و از و رافین
او داروی جگر پاره در دل **مشو** و در تبارای مهرش حاصلت
از سراپا و دو محبوب دست **مهر** آن ریحان گزیده از بوی خداست
حاصل ترکیب او باد **کنت** غنچ غنچه از فیض چشمها
بای هبت حمت از آن بر سر هزار عاشق دارد و شوق سینه
شقایق از دماغ الفت احدیت از آن در عبت صد تابع دارد **قطعه**
کز نقاب غنچه بکشی ز شوق **مهر** نهج او شعله بینی وصال
و در دل لاله بجوی بگری **مهر** در شوق از خون دل جام بمل
کنت لب لاله بهای هبت جلالت سر سبز
بهایی هبت جسمالی **بیت** لاله سر سوخته است مشعل لاله
سبز بی پا و از کرمش جانخواه **کنت** غنچ غنچ را سر و پای بر خم
فلک نیوفری کبودست و بجای بر طرف نشان شکاف آن تن

از جوان بختیخ خون چکان مهر الکی جوانست و از بر فرق علامت
آنست **قطعه** شدست بر سر پای بختیخ
ز نقش روی اندر یاض **قطعه** در از جوان بکرست و سرخ روی
ز چرخ جنبش او در اوان نشو و نما **کنت** روی یاسمن را بعد از یاس
بمن لطف ذوالمنن و طراوت چمن میرساند و ورق نسترن از
نشش یعنی خشکی بدن به سر می نهد و دل تری کرد **قطعه**
یاسمن را بنانک در یمن **قطعه** که انکاشش ز من رحمت است
نسترن را بسین که سردرون **قطعه** وایم از پرده های عصمت است
کنت بکرست سر افکنده را که سکر دل از جام تخیر است و لاجرم کرامت
که بی عصا سر کون می کرد و کلنا کردن کشیده را و کلنا
در کنار از آثار تنویر است از آن حرف نئی در کار خود کشیده **قطعه**
اگر ای ز حبس منور ز حق **قطعه** نباشد بود عین با مشن نجس
شدی جل او نار اگر حلقه از **قطعه** بنودی ز نور خدا متعجب

کنت ای درویش نیش خار بر سرین نشین تیزی نوسن
عمر تا فرجام است و داغ صمیم یعنی جوهر بران صیران صمت و صلیق
ایام **قطعه** **قطعه** **قطعه** نسیر کن ز نسیرین فلک دارد رنگ
بنموده ز خار غلبه صید بچنگ **قطعه** آورد سپهر غم سپهر بر غم
مگر خار قران می رسد ناو **کنت** ای درویش سر سبز و باره
غیرت شاخ شاخ است که در دو جانب خود دارد و بید از آن نام خلا
بر آورده که دست در پای بید یعنی غیر زده **قطعه** نار و نر نار حسرت در دست
زان دلش از نور او نام آورست **قطعه** یافته شمشاد و شمشاد از لطف دوست
عاقبت شاد از نسیم لطف است **کنت** یکی از دوستان طرف بستان
پس چون نون در بسته بود و چون دال خمیده در دال من و روی شسته
غنچه وار سر بنار در حبیب و عجمه صفت باره بستان دل در مراقبه و غیب
یکی گفتش به نظاره بر ز بکر کن تا نور اشیا را مطالعه کنی گفت
تو سر نظر پیش داد تا نور اسرار مشاهد غمایی **قطعه**

تن سناک زواری و کلمات بکشت بکشتان زان بخش
دل را به بهار است از معانی ازان محرم چمن طوئش نیست
فصل فی مثرات الالبشار و طبقات الآثار نکست
الف خرما و از مستوی دوست که سر و برش فرست و کاف
ابکور فرع منحنی دوست که اطراف و اغصانشان **قطع**
تمر را زان رو بودش شمر : کوست اصل میوه مانقش در
عین غنقود از همه میوه که بود : بر سر آمد چون از عین از نود
نکست تین غیت دل آکا هست ازان بکلاوت دین محلات
و آثار را صورت آثار رحمت التلمت لاجرم جرم اولیای است
که رای همکنان در پی دآرد **قطع** انجیر دل اربخی زغم یافت
زان بود که از خرقه قسم یافت : بید ز جنت رنگ رمان
زان در دل دوست آب جوان **نکست** امروز و طبنوشکل کویست
بود و نیست بر سر رویش آلف تا میم پرده بسته اند اما سلوک سفر

سفر جل صوفی کلبه است که زرد و آبی را برای سفر جل میدهند **قطع**
امرو دین که وی عمل از شر حقا : از شاخ سر کون شده یعنی که دور
سجلیت آبی از فیضان الاله **نکست** فترت در میان وی به زیوست
نکست عذار سب از تغ آتشین و مهر سیمین دقتان بککوت
و لب شفا لورا تامل بولای لعل شیرین دمان داده رونق
افزون کشته **قطع** : سب را صورت سب است **نکست**
زین سب هست بسی سر و پای او : خوش را باب خوبان نگر خایست
آتش سینه ازان خاست بختی **نکست** درون شمش از رنگ عاشقانه
شمعی یافته دل از تکرار او با نواست و روی فرصاد از خون حکم
فتری دارد ازان چوب اصلش از صاف صیفه عشاق با جدت
در درون دارد دل خسته زرد : روی زرد الو ازین رویت زرد
توت یکتابرک دارد از پشت : دت ازان بدیت اصلش
نکست نهال جوذا الفیت که چون قامت اهل همت لب با منجزا

میرساند و عین بادام دانه است که چون شیم اهل حسن پای سمکان
 را بدام می آرد **قطعه** . بجز مثل بجز من جمعیت
 و کذا البلیب مؤلف بین السور . واللوز یکی من طائف عینه
 فوجده فی القلب بولا اذتری **نکته** صف خنجره ملون کوی قطعی
 نیز بهشت است در خمره چیده و صورت قشاکوی قباوی سبز جنت
 است در خیار امت پوشیده **قطعه** . بگریج بگریج را بنگری
 بیایی برو نشطب بهشت . و کمر پرده اندازد از رخ خیار
 به بینی تن یار بازگشت **نکته** یکی از طره فاجون آب عین
 در کنار پالیزی میکشت دید که خیار گلشته اند و از اطراف او را بخار
 نگاه داشته ساعتی فرود آمد و برای راحت دامن به است گرفت
 ناکاه در از گوشی که مرکوب او بود چون کرد و بخیار آن فایز کردن
 ده از کرد . و معلق از روی قصر دمان کبشاد که ندانی که چون خوار
 بر خنجره به بندی خنجره عاقبت به بینی فرود آمد و از نو قار الف

دریغ

خیار زبان در خمر گفتار کبشاد و گفت تو ندانسته که خیار را
 یاد میان خیار بیاید گذاشت یا از کلوی خمر نباید داشت **قطعه**
 خیارنی مزه خرد است در خور . خوار بسته زان بر هر کفایت
 بود نا خوردش و خوردش را . اذان در هر دو نام او بخیر است
باب السابغ فی المشریات و فی فصول فضل اینها
 الطعام نکته در آخر طعام عام واقع شدن و آخر اکل کل معینی
 شرط تناول طعام آنست که همه را از طرف آن بطرفی **قطعه**
 مایده آمد مرکب یار و د . ستر این ترکیب دانی از کجاست
 یعنی از بر خوان بود آبی و بس . که نشانی بر کنار شدن روستا
نکته هر که چون الف بر سر خوان بخدمت مهمان قیام نماید از
 اجتماع یاران و برادران جمعیت تمام یا بدین معنی از جمع لغظ
 اخوان بخوان که الف بر سر خوان **قطعه** هر سفره که رایسی نبود از ایشان
 در نعمت حق دان سفره انکارش . ضیفست دلیل فیض و خیر و برکت

که جمع آر و شش دست نازک میانی **کنت** سنبوسه بر لب دندان میکشاید
 تا از دندان تنگ فوی بوسه رباید و حلقی بر خود می سپرد تا با حلقه
 چمن نه پایان غیر مویستی **یا قطعه** سنبوسه سه گوش از طبیعت شکر
 گرسن خوب رویان در دل تخمه بوی **یا** با حلقی حلقی بین سوزن زلف خوبان
 بید از آنست دوی سپید هر کلوی **کنت** ای درویش بخود آب رقم نون
 بر سر خود روزه تا عاقبتش آب حیاتی داده اند و کباب پیش کار در کرب
 بر سر کشیده تا از شش آب نجاتی گشاده اند **یا قطعه**
 کردن پنهان میان هستی خود را **یا** پاک مالص هر پای خود است ز ناس
 کشت با یک دلش از ضربت تیغ غیرت **یا** هست در کب کبوسه ای از ان با کباب
کنت صوفی معده پیرست چون دل از لوت بر دار و لث خورد و چون
 دست از سیمد کشد سم نوشد و چون از سر برنج بگذرد زنج پند
 و چون امن از شریک بشد بر خاک سرت بنشیند **یا قطعه**
 وجه العقل مقابل طر السهم **یا** ما کان حاصل قلبه الا اللقم

لم یبق الا السهم من ترکیبه **یا** عالم یقدم والا نحو السهم
یا خرقة داری شکم خوار بود که معقم میم و دانش از قاف
 قوت و دایم دایم معن اسش از مرغ و ماهی قوت فارغ نبود
 یاری باری کفشتش تا چند پوشیدن دلق را بنوشیدن حلق
 آلوده کنی و تا کی چشمه نای کلورا از غنا فرسوده سازی
 کنت این خرده ند آیند که صاحب مرقع **یا** دایم پیش چشم دارو
 چنان که اگر کسی در آن مرقع بیک نقطه نماید او را جای مرقع
 خرقة باشد **یا قطعه** **یا** شیخ و صوفی بگذرد گنج خلوت
 تیز شهوت سوی نسوان نگر **یا** بر نیاد روی اکثر شش تن
 که حرف نان نبودی در ته پاشی **یا فصل** **یا** الا شرب
کنت همان مقدار کافیت لقط شربت از شربت که قطع است
 مخروج شد یعنی شربت همان مقدار کافیت که شربت شکی
 از بدن قطع کند **یا** شربة الماء فرجة بفرات

زانیدیم باز فسران **مکتب** عرب آب خالص را قراح گوید
 و خمر را راح اشارتست بآنکه آب پاک را صد فضیلت است
 بر شراب تاک **مشرب** : اصل ما آبست از روی نسب
 آب را زان مامی خواند عرب : غرض را بر آب بنود کر بنا
 از چه رو بر ماست بنیاد سما : خاک را اصل نام ما شکر
 ز آب در سر ابر را سودا : حق ز نعمتها سستی برداشت
 شد سستی اول الفنی در کتاب حکایه حکیمی باذیمی گفت معاشر بایک
 روز رؤی بتجلیل وجه معاشش آرد و بشت رای مجلسش و نشط
 روشن دارد این معنی با خود مختار کن که رای شراب در بشت
 حاصل است ندیم گفت رند صاحب مشرب آنست که روز و شب
 اوقات او صرف عشرت و طرب باشد در لفظ مل تا مل کن که
 به روز و شب مشتمل است **بیت** در شرب پی علامت از روز و شب
 یعنی برای مشرب پیوند روز و شب **مکتب** در لفظ عمار عین قناب است

و قار پیسرد را که یند معنی مقدار را اگر آقا پیش روی نباشد خنک
 باشد **قطعه** : صا و صعبا در نکر کر سبکری
 پیکری از چشم خوبان خطاست : یعنی اندر مجلس صعبا اگر
 صا و پیش نیست بنیادش **مکتب** اطلاق گفته اند شراب را در ابتدا
 تا چهل روز بروی نکند خام بلکه دام امراض و استقام باشد
 در لفظ مدام نظر کن که چون حل از ابتدا ایش کم آید باقیش
 دام نماید **قطعه** : مدام که نکند زده چله سال
 ز خایمش همه در غم و غنا باشد : دلیل این طلبی در نکر لفظ مدام
 که حاصلش جو نباشد دو نیم **مکتب** فایده آتش شراب آنست
 که اهل مجلس را دل محبت هم گرم کرد اند و لفظ راح برین معنی مشتمل
 است که قلب خوار از وی حالت **بیت** چو نور گرمی مهر از عمار حاصل
 نمود سر و فی ظلمت ز قار لوز ایل **مکتب** قاف کو هیت در پایاری
 و عاریب و غاری اشارتست که هر که در مجلس عمار از قاف که عکاست

بونه را بوی ز نای نادیه است **در بزم از روی پیشین**
حکایت رندی بود بدستی مشهور و چون لغظ رند سر و پای می کشید
 بلباس دستور هر چه پیش چشم وی آمدی چون عهدش از غایت
 بد شکستی هر که دیدی درونش از فعل نامرضی چون دل مرضی در می
 بود اسطوخودوس خشتی حکایت شکایت او پیش یکی از اهل درایت
 گفتند گفت ندانسته اید که چون سگر پریشان نماید کس را روی
 دست آید و چون دست آشفته شود جو خستم نماید **قطعه**
 سکران که ز روی سبک بود چهره **راند** روی بر تشویش هست
 سی کار بدل بود سکاری الکی **رای** دشان چو شد سکی تازی
 فصل **الاحسان والاعانی والادوار والمثانی** نکست
 لمن نخل دست که در ادوار هم عمل و هم سع از گردش او حالت
 شمع **نعمه** نمود در پیکر **تکه** در میان دست ز شر
 هر که چون بلباسش ز شرع غنا **بهر** ز نای او هزار نواست

و آنکه ناله بخت چون طنبور **دست** از وطن خویش بیور
نکت سر و دستیت دوی رهای عمل را نهفته کرد
 و در در دست میان خانه قول را مبرقع ساخته **منوی**
 روزه را افکند دور از صفا **دور** را بنکردل دورای فست
 شکل خم دارد و خاک بر روی **تا** چو خوراند سوی آب از سرود
نکت ای درویش اگر چه گاه عود بر کنار عودی پیدا رید
 جام زرین آفتابست بر کنار بیتی نهاده از دوا و میان تپی در میان
 امش حرف علت بین و اجزایش هم شکل که عدوی حقت و مهر
 چند چنگ منحنی کوی شکل کافیت بر دامن بر پی نهاده میان
 بناخن چون نون دو نیمه کن که سر و پای کج قلبست **منوی**
 بر بربط بطنی شکم خوارست **تو** ناز را نیز اوارست
 بر بربط شکن بر بربط **تا** زب در روی طرف ظهور
 جای چنگ نگون کنار **خالی** ادلی ز کج قلبست

چنگ نارد علاج صلح بچنگ : صلح یعنی مجوز صورت چنگ
 گفت ای درویش هر که از سر مغنه بگذرد غنی گردد و هر که
 رباب را بکوشا کند بآب بر گردد و هر که پرده از روی فرهر که
 عودست بکشاید داند که زهر در کاسه دارد و هر که بنای لهورا
 برسم زند در یاد که حاصلش خج مول بنود بیست
 چو تن بزن سیر ز ابر بداند اگر آید : چو کبیر بی شرعه زدین شرع
 خنایه گویند که گفته که خواننده باید که حرارت عشقی در دوزن
 تا بدیم تحریر آتش دلها شعله کرد و آتاهر حید آواز آتیز
 راست باشد همچو تیر دلها در مقام بخراشد و لفظ تحریر پرده کثای
 این تقریر است که چون از حریغی گرمی دل عاقل نماید جز تیر
 از باقی او حاصل نیاید بیست خنیاگری که سینه زیار شریقی
 ترکیب او خنک بود از سر دی و حکایتی یکی از غزل خوانان که راستی
 لجه اشش چون الف در سواد عراق و حجاز ناخفته بود و در

سیر بطرف نیشابور از جانب اصفهان آورده و سرای یکی از بزرگی
 مقام ساخت چون الف نای در اندازی اهشش سیدمان پاک
 کرده و چون طای بر بط با شکم خشک و خالی از گرسنه کی روده
 اش تاب خورده گوشه گرفت و دور بست و چون چنگ مقلو
 کبخی اختیار کرد و گفتندش چرا الف زبان از کام کشایستی و حش
 کم شود پرده از روی نغم کشی تا غم از ما منقطع شود گفت تقسیم
 این نقشند ایند که خوانند را تا خوانی در پیش رده مدد کار ازی
 بنان چون خون نکست جری زبانی را عسل نبود قطع
 مغنه را نغم مقلوب ماند : کرازی نیست ده یادی هنده
 و که خواننده را افتد پیرین : نوا باشد ز قوتش طای خنده
 فصل در احسن اصحابه و العشق و ادب بیه نکست
 حی در تم کجاست و نون در هیات و سین شصت را نشان
 نشان آنست که چش شصت تیر تسخیر دلهاست که از کمن قباب

خوشینشان میدرد **بای** : نون حسن مکانی در فضای صید
 ساخته در قبضه سیرتی لایموت : خانه های شتری را تا کند و نون
 حسن اگر آفتاب در میان **نکت** قلب انسان آفتابیت که
 بنور احسن تقویم سرو پای ظاهرش بر تو آن حسن کز قوه مطلع
 و مقطع ماهیت در اوج خوبی که آتش از دم نخت فیه اشراق
 انوار جسمالی یافته **بیت** زن در آب روی بود روی خوب
 حتی در میان ماست حیاتی **نکت** گوشه آبرو کمانیت کیر
 نرسیر گوشه که از ابر چپ می افکند و سر زلف عقربی که ماه تمام
 چهره خوانرا بشرف میرساند **نظم** ان موی که روز تیره زو کرد و فنا
 شامیت که خوانند سواد : وان ابروی ترکانه که نون آید و فنا
 پیوسته نکر بروی نه نقاش **نکت** در سواد چشم که جم شکل کنج
 او دشین صورت مرده و دوریم مثال مردم دارد اگر چه غمره تیر
 غم بر نه گمانستم می بکشد اما هر که بنظر صفادر سهم آن تیر نکر و

در این شعر
 نون حسن مکانی در فضای صید
 ساخته در قبضه سیرتی لایموت
 حسن اگر آفتاب در میان
 بنور احسن تقویم سرو پای
 و مقطع ماهیت در اوج خوبی
 انوار جسمالی یافته
 حتی در میان ماست حیاتی
 نرسیر گوشه که از ابر چپ
 چهره خوانرا بشرف میرساند
 شامیت که خوانند سواد
 پیوسته نکر بروی نه نقاش
 او دشین صورت مرده و دوریم
 غم بر نه گمانستم می بکشد

هزار مره باید و الف انف که از نون ابرو تا فای قسم در حیطه
 او بینی تعینیت بر دم نی کران که دل انف فنا از دین **نظم**
 عین را صورت تعینیت **نظم** : لاجرم غمره ازین مهر دوم گشت
 روضه دان انف که از کلش جان : که بدو بکشد انفاس معطر باشد
نکت لفظ دمان آفتاب رویان از پر تو ستارهای دندان
 کویی قلب ماهیت شتر را از میانش بر آمدن و لام ب
 پاکیزه کوهان جامع دقایق لبست و با اتصال نه دو قسمت
 یافت کویا لعلیت که عین نمکشان در میان ان دو لام انقلاب
 بل یعنی تری دین **نظم** : و نشت چشمه غیبست بر شدم و
 لاجرم در نظر خلق وجود شست : آن دو لب بر کل غنچه خلند از ان
 آن دو لب بیل دل نغمه زمان دم : رای حجابان گشت محبت از دل
 کز تری چشم ابرو دیدان صفت : ب بدندان چو کفنی بر بودی خلق
 سین چو لب بنی لب روی **نکت** ای درویش از عشق مجاری

در گذر که عاقبت شوق یعنی چاک دامانست سیمج و ارشش معنی
آشپان بر تاق عشق حقیقی که در تشع یعنی خانه پوست را
سزگون کن که مغرور است از آن **رباعی** سری که فکرت خوابان بجان در آن
معین است که پا در میان خون **بجیم زلف** چو زنجیر نون بر روی شمع
کسی شد معشوق سر خون **دارد** ای در دیش که چه نون بر روی
چون گمان بر بالای عین قتان و میم خندان الف قامت روان نشان
نمای حضرت متان است چشم از آن بردار که امن دل است از آن
و هر چند نقطه خال بر دین خیال هزار حال می نماید دل از وی
خالی دار تا خل و حبب حضرت ذوالجلال کردی **مشغولی**
خال چون شد بروی عین عیان **غیب** یعنی نشان پوشش دان
از ویست نقش جان چه است **حاجت** حاجت حبال صفات
دل به چشم را غمغ غم **تیز** و مدت مشج دل بخون آمیز
ستیم دمان طام ملال **خود** ملامت نهند میم بقال

وز درازی قد بتر است **که** قدر قطع طول داد نوید
نست دامن زلف لاف بود و بچپست که جز قل معنی
سگستن در خنده دل از وی حاصل نیاید و فرق کشود است
که جز بسوی شکل بر این سوخته کنسراید **مشغولی**
زلف را از زلف بود شوی **یک** در قلبش زره بهر صف
طره بر روی طراری عباد **هر** ط یعنی طعن دل ز دستفاد
از کلام بر رخ لاله است کاف **از** چشیم این ستر عفاف
صدغ بین از بعد غمغ غم **یعنی** آمد فتنه او صد ضرر
نست نون چاه زنج را گویند و زنج دفع را یعنی از نون
در میان زنج چاه خلست از اطراف او چشم دفع باید کرد که
مخل پای لغز نظر است **باز** از باغ جمال آن مه مهر فرب
کنتم که بری برم پس از باریک **اکشت** نهادم بر نخل از شگفت
بریب الف مننه که باشد آسب **نست** الف قامت باز پرور و ناز مینان

در قمر منار حلول امل در شسته میان ناگان العیت در میان یعنی
خیال دروغ و حیل **قصه** قامت چون الف نیز قرب
بس که بر هم زند بنای بقا : از میان در دل کمر سر موس
رک جان بس که سپید زهر سوی **کشت** ای درویش اگر چه سیرین
سیمین بران یعنی مای ساق در دامن دارد اگر سرده از وی باری
بین که غلبه اندیشه کنا هست ترا دامن گیرد دندان طمع از وی
بر کن تادیب یعنی سیرابی نم و فیض ناپایان یا بی **نطع**
گرچه سیرین جوان سیرین است **و** هر کو سیرین داشت یک گشته از وی
بالای دبر از او زیر پاد و **و** چون لام الف که هر کس پیچید
کشت آمد را اگر تیر نظر بای نعلت چون الف از پیش رو
دور افتد مرد بر آید و اگر چون نیم چشمش بقا آن الف
شود مغوذ باده اول نظر بازان بوی نام یعنی قصد نمایند
و در آخر شرد کنند **قطع** امر مرد را نماند هیچ اصل

که بتا شد از ویلی مای است **و** جمع آمد و مرد شد یعنی چو شمع
مرد آن آمد که با جمعی نشست **کشت** اهل صباحت وجه ازین
که باد جوانی و کودکی در سر دارند از صفت که عاشقت روی
پوشند و سر در نیارند اما بجهت حش که در آخرت و بر تعجیل
و تر اشیدن هر یک دلیلت که عاشق بعد از تمامی صبا که میل
است بزودی هر یک وصال از کلبه جمال ایشان را شن **کشت**
گفتم بهی که جان بنما **و** گفتا نه چشم و عاقبت گفتا کو
بادل گفتم چه حالت است این دل **و** نیکوئی گوشت اول و آخر **و**
کشت صاحب حسن چون ملتی شود از روی خود ملالت بیند
اما نه بیند که جمیعت محاسن عاقبت و حیات عاقبت اکنون است
در هم میبندد و لفظ ملتی رو نمایی این معنی است که آتش
بر ملت یعنی ملالت و آخر شن بهی یعنی جمع کردن دلالت
دارد **و** **بایست** **و** آمد که میان فتنه و خوف و خطر

در دست بزرگ الف تیر نظر : تا نام نکو ملت می شد نامش
 با ملت حسن خلق شد زین سیر **کنت** لام زلف در ابتدا، طیه
 اگر چه نشان تمامی دور ماه حسن رخسار است از روی معنی
 در می پیش چشمه لایحه افشته انظار است **بیت**
 بی دل آمد صبی سیم نظر : شیر دل شد چو کشت ریش آور
نکته : و قبان حسن بخت طبعی که دارند اول اظهار برق و جود
 کنند و در آخر بسبب سیرتی از آن رجوع نموده خشم دامن گیر
 شوند و لفظ از قبانگاه بآن این معنی است که برق در اول حرکت
 دارد و با که رجوع دامن گیر **قطع** در لغت جمع کردن است
 بستان تیر شد الف مانند : یعنی آنکه که کردن رقب
 بستان جابت شود پیوند **نکته** کی از نظر باز آنرا چشم
 بر روی بد خوئی نبود و بدن غوی بلا جوی او کشن مردم از منع
 قبان نم دل برین ظاهر کردی و هر زمان از جمع عاشقان جمع یعنی بی

پیمان عمر پیش چشم آوردی قصه غف جان با یکی از اهل کمال باز
 نمود گفت ندانید که هر که مستحق شود صد صورتی منوشت پیش
 آید و هر که شاهد بود دود دل از دهنش شایه نماید **قطع**
 بر جیل است کندنی زخم زلف : زان میل خلق در عجب و مجتهد
مفضل : **المبکشرة** **کنت** که نشت مباشرت بیدنی احوال
 مستی شود و لفظ مباشرت مباشرت این معنی است که عاقبتش
 شربت است و دوام و طی بنور دیدن بساط نشاط متمادی
 شود و لفظ و طی برین دعوی منطوق است که آخرش طی است **بیت**
 نخی ریاست از نبود در مباشرت : لفظ مباشرت زچه گوید مباشرت
نکته : الف علم آلت تناسل و عین علامت سریشمه توالد
 است هر که این الف و عین از جماع دور دآرد جمیع پادشاه
 وقت خود باشد **قطع** میان لفظ جماعت جمع است
 بجمع و ناله دل هر که آب ریخت سیرد : جماع را عربان گفته اند از معنی

مشتاق را که صدوست از بیانی
 از مشتاق روزی پیدا کردی که صدوست

بدان سرانگه پوست بیخ و بن **گفت** جم نیری پیمانه است و علاج
 سیرع السیر را گویند اشارت بدانکه اولش سری پیمانه قوت
 و صحتست باز کردانی نکوناری آوان زندگانی و نشان
 سرعت سیر عمر جاودانی باشد و بعضی نازک پوست و عاصب
 قاطع باشد و لیس قاطعت که چون بضاع را اعاده کنی بذر
 پوست نازک خود را بخت و سیلان تیغ شهوت عاصب **گفتی**
 صورت نیکو ارچه نیک اندیشیم **گفت** لیک کین قلب از او حاصل شود
 وضع بضاعت از جمیع بضاعت **گفت** لیک از تفریق غضب دل بود
گفت لوطی پیشوایی نام لوط یعنی حب شهوت و طی
 در عبت دارد و اگر ازین عمل منع و منصرف شود و طول و
 فضل از حق پیش او آید و زانی و اضع الفالت اگر ازین شغل
 باز گردد و دانه و نمش از غیب بیرون آید **گفت**
 زن لوطی لوطی **گفت** که بگری ز کونش از حد طلب

جم نیری

گفت

الف بدامن زن نیز در زمانه **گفت** که ماندت دل نتر و کی بخار تجل
گفت اجزای زنا و لیسیت بران که از وی حق و جنس
 نفس باید کرد زیرا که زنا حق را گویند و نام و وجه نشان
 نشان آنست که با وی صلت قلب و تحیف دعای شهوت
 جایز است از آن که چون زوجه را دل و می تجوز و تحیف
 از او حاصل آید **گفت** باز کردان نطفه آنرا از حرام
 با تعطن کرد و است **گفت** و ردیلی بایدت انزال را
 باز کردان تا به بینی لازما **گفت** کی از عتاب را که طرا و قاعه
 و جاه از رویش متابعت حیانت آب پشت ظاهر بود
 گفتند بدین صورت که از میان نسوان کناره گرفته نشان رجولیت
 تو چون صورت بند و بدین صفت که از زمان شهوت و شباب
 آب اصل را باز داشته فرق میان تو و زن چه گونه کرد و گفت
 ندانند که مردی را مرد توان گفت که پاک دامن بود بلکه هر که از او

از زبان کناره نگیرد و کنار جویدن **و قلع** چون الف هر کوچه شود زبانه
 به بود از جمع شهوت رانندگان هست شهوت بر دل شه از ان
 بنده کرد و بنده کی بنده کان **الباب الثامن فی اینسان**
المرکب دهان طفل کو یا غنچه ایت در شب نیم نشتر لطف
 پرورده شده گویان خورده در یاب که فای طفل در میان طفل
 واقع شده و بدن کودک کوی کویست از نشاط و باری پای
 کو بگویند که کوی کویست که در پایش طاس است **رباعیت**
 ایام صبا که مو عیش و صفا **در سرعت و طیب و بازی سکل صبا**
 کو یار که چشمتی بغم در نقش **در لفظ صادق و پستی بر پاست**
کنت ای در ویش صفا و غنچه و بخت سر شمه حیات در اول عمر
 که ایام طفولیت است چون از ان بگذشت نشان تلخیص لفظ عمر
 بنکر که در آتش عین معین است در آخرش هر که نشان کست
 مبیت **رباعیت** در دل شرفیت طفل را از دست

در دل شیخ و شاب از عفت **در دامن شش ال دولت عالیت**
 سبقت چو کشیدت و کنگه **مکتب** جوانی پنج نهال شادمانی
 در آب زندگانی دارد در لفظ شباب بنکر که اهلش است
 و هر قدم لغزان عمر بر روی افسردگی مشرب دارد و در ترگی شیخ
 تا کل کن که زیر قدش میخ است **و قلع و قمع**
 جوان را سر آمد جواری جوان **بود آنکه سر ناپیشش است**
 بر پیر بیدین که رایش ضعف **بر پیر پی پای بهره روست**
شباب را شب که افروختن هواست در رویت و آثار
 آن در شمع عذارش روشن و شمع جوت را شتی که بر بانی سودا
 در سهرست و علامت آن بکا سر جلد اویش ظاهر **مثنوی**
 شباب ایام خوبی است است **ز موی چون شب و خسار چون آب**
 چو شمع کل در آتش آب انداخت **ز شب بر آب زان آتش افروخت**
 رستی آتشی دارند اطفال **که اطفال کرد باید تا بسی سال**

خواند ابعاد از آن مآد بعد آه . چو او سوز و حسرت بآید بپناه
چو شیخ از صورت شین ماند در . بد دل سردی چو یخ کردند پناه
دل پیر از وجودش در گمانست . وجود پیر بر دل از آنست
گمان شست پیر از آبسی گشت . بیا بین لفظ پیری در چکانست
گمان در پشت پیری راز باین . پیشش صورت تیر از عصیان
بدین تیر و گمان چرخ گشته . بسی خالی که در خاک او گشته
گفت احوال طفلی طفلی تنغم خو گرفته و صورت جوانی
از پو غفلت خوابیت آشفته و آشفته کھولت هولیت
در ملک دل نهفته و سیات پیری تیریت ازشت رفته .
طفل ز پاکی و صفاد طفل . قطره او فیض سحاب ازل
از شربت و از آب شود در شبنم . مشرب او تیره و غلبش غذاب
کحل شود چشمه های هوا . بسته درون کحل لای بکاش
مشرّب شیخ از اثر شین . یخ شده ز افسه و کی مرکب بین

گفت ای درویش آفتاب عمر مردم از سال یکم تا دهم که در حساب
از الف تایی باشد ای یعنی ماهیت که هر سال نورش روز
افزونست و دل او یعنی کمانیت که بهام شتری سخاوت
مقرونست و از یا تا کاف یکتا و یکتا است در قوت و بلاغت
و قلب او کی یعنی پادشاهیت بر سریر فراغت و از کاف تا لام
کلیت در چمن نشود نما که از دل او جز یک یعنی ضرب شوکت
خار و تیر بجایاید و از لام تا میم چون لم بر سر نیمی دیگران لم مصاح
دینوی مشغولست اما دلش از مل شتوت مل یعنی ملولست و از
میم تا نون اگر چه گرفتار من و ماست اما در دلش نمی از آب
زندگانی بجاست و از نون تا سین نشین یعنی خشک برک
و بار عمرش در حبس بین است و دلش میگوید که سن تو همین
است . **شویب** . طفل از اندیشه های مختلف
یک آمد سال اول چون الف . مرغ طبعش چون بال کبک

آشیان در عیش همچون بارید . . . میت ساله دارد و از دعوی لاف
امتناع و پرکشی مانند کاف . . . سال سی پوشد زره مانند
از جدال و جھل در کب مرام . . . همچو پیش از ملامت در جھل
بس که باشد در معیشت تنگدل . . . چون به پیچ در رسد مانند
زیر شست غم شود ز آرزو بونا . . . چون است افتاد در دام خطر
همچو پیش رخنه کشت از غم کمر . . . در شد از مغنا و شمشیر
علم مردن شد بر دین یقین . . . بعد مغنا و از بهشتادی رسید
حد اقلیم فراق شد دید . . . و ز نو در چشم او بیند کشت
شک بیند عالمش چون چشم صا . . . کیم د از صد در بدن سیم رخ جان
قافیه اول مناز از ان جهان . . . در لغت صد منع باشد ای سپر
یعنی از صد عمر را نبود گذر . . . بر صد از عمر آنکه یک نقطه بود
خدمت عمرش از هلاکت رونود **نمایه** پری هوشن را که چون لغظ
مستن زید و دانش سر دانه رخنه چون سین پیدا بود و بنا ی

قامتش چون خون از انجا پرسیدند که سر پای طول عمرست
چند است گفت سی و نه سال گفتند با قامت چون ال راست
از دروغ میل زوغت چراست گفت ندانند که معمر عمر همان
را دانند که زیر جھل کوراند **حیات** از خرافت شد خرافت
فرخ آن کو چون خرف کرد **فصل** **نمایه** **حیات و المات**
دالین **و العجب** **کلمات** ای درویش اگر حیات صورت
جبات یعنی عطا در سر و پایش نظر کن که حث یعنی تو کس
سیر السیر کو است و اگر چه موت صورت موت دارد که اقام
و آغشتگی حسرت و بلاست در اطرافش بنکر که مت یعنی
تسع از چاه جاده دنیا است **قطعه** **نمایه** کی ز نوبت کی و رازی
زنای کی نی دافع باشد خال او . . . مرده را یک تلخی آمد پیش رو
لیک ده شادیت در دنیا **نمایه** از اول محیثت اگر کلمه جفا
و اجتماع همین است آخرش بنکر که باشد و تفرقه قرینیت

و اگر چه سرای پای اجل ال یعنی حربه ز دست بنظر قلب در وی
نکر که بجای دل از آفت زمنت **بش** هر که در دنیا جلیلت از عمل
پیش حق بعد از اجل باشد **جل** و آنکه او بر ظلمت بود میر
در طه کرد و چرخش نو و میر **کشت** ای درویش و لادت
رسول موت در یاب که مولد آتش موت بی حد است
و آخرش حد **سبب** شاب المنی من بوئنا عدله
ان المنی منیه لاقه **کشت** دینی که دوی در زیر د آرد
خجست که در وی او علت بر علت است و سرای پای عقی
و آزرده کیست اما بواسطه قاف بی سر بلندی در میان **از**
اگر چه عین حیات **مطل** **جل** زمین و کسل دین کش اجل تغا
بصورت از الف اجلست تیغ **قرا** ولی ز تفرقه او جدا جان بدست
کشت ای درویش شادی دنیا چیریت که در دوش
در میانست و غم آخرت هزار من بیکر ان بر کران پابر سر دینی

که حاصلش باد همت دست در دار عقی زن که نتیجاش
دیدار خداست **قطر** **س** میوه کام دلت خام کند محفزه **جان**
لفظ دینی بنکر در دل **قرا** **خاک** **س** آخرت اولش از ناله و آخت
آخرت زنگند از فضل حق **کشت** **عام** **کشت** هر که بدل شمارا خوت را اعتقاد
کند میکند دل و آنکه حساب قیامت را راست داند از همه زبانهای
شنای کامل در یاب شمار را مش دلت و از حسابیت **شأن** **حاصل** **س**
از حق بیدن **آین** **جان** **حشت** **س** و امروز برود حشر ایمان حشت
حق ساخت ز بخر خلق میزان **حیا** **س** در یاب که در حساب میزان حشت
کشت ای درویش اصل شجره و آرقنا از الف نهالیت
او برک و بار و راحت مصون فن او فیت و فنون باد او دارت
از عذاب مذلت و هون **قطع** **س** چون مطلع ملأ باقت ملاقی
مقر فانی دینی ترا سیر نو **و** **س** بعین مهر علوم آن که دید لوم جهان
بناء خانه خاکش غیر کینه نبود **کشت** ای درویش هر که در آرزو زهر

که داند از غیر او بداند و هر که در دینی با اقل کفاف بسازد عاقبت
دش از لقای خدا بنارد **رباعی** ز فن بگذر و چون الف باشی گشت
که نیست ده علامت قنار **۱** به پر کار لاگرد قاف وجودت
تحلی کش که از حق بیایی تعار **نکته** ای درویش از الف ازل
تا دال ابد در دست چهره دینی و آخرت که در این ظاهر حاصل
صنور دل خود را ز دست مده که علت غایی ازل و ابد تویی بنکر
که غایت ازل و ابد حروف **دست** **نقشه** نقدی ز دل تو ای مکررم
بر دامن آدست عالم **۲** در تابی تراب و نون گردون
مقصود تن تو بود مضمون **۳** از دال معادیم مبدأ
حاصل دم آدست پیدا **۴** از اول و آخر آدبی و آر
بگذر نفسی دم نکه **دست** برای درویش بخت را اگر
پایانش است و تفرقه بود چون پای از در کشی به باشد
و جیم را که در میانش **نقشه** جمعیت سیرامون و جیم یعنی

آسایش بیستی **نقشه** بهشتی که در آخر ششت بود
بست راه باشد سر آسایش **۱** جهنم که در گذشت آسایش
کشا منبج دل از اجرای او **۲** صاحب دلی را پیر سیدند که
نظر بهشت نیز از عالم بگیرد عالم صغیر که انسانست چیست گفت
دل کامل درویشا نیست که از بهشت نشانت بکند ایوان
بهشت گوشه از قلب ایشانست در باب که چون جیم در جهان
ببکشد هدایت فتح کنی جهان شود که دست و چون جیم گوش
جهان را بگوشتها را ریاضت کسری جهان شود که بهشتهای
با فضایل است **نقشه** دل عارف چه کرپر شانت
از دفع از جنت او کشته است **۳** لاجرم شرفه جهان نیست
وز شرف گوشه جهان نیست **فصل فی النبی** **نکته**
ای درویش سر تسلیم بر قدم نه تا سلیمت داند کردن بزن تا د
سیر منازل مای شوی تاج کبر از فرق بنه تا برواستان الهی

دیده از اعمال خود بردار تا با مال نامتناهی رسی چشم رعایت
از کسی مدار تا رایت رایت بلند شود دندان مسالت از غیر بر کن
تا مال از غیب برسد روی فاجر بسین تاج ابرایی دمان در محامد
خلق کشای تا حامد باشی سینه ملک تیغ بشکاف تا مالک
شوی دل از مصالح دینوی بردار تا مصالح باشی پهلوان چال
ستی کن تا با جل عقل هم پهلوشوی پشت از خلق باز گیر تا خل
وجیب حق کردی قدم ریاضت بردار تا بر یاض عنوان رسی
کیمت ترک تازی را پی کن تا کیمی میدان فراست کردی با ویرمن
و ما در شمع کن تا سهام سپاه همت شوی گوشه عزالت کله از تار
نه بینی جائه مغاخرت بیرون کن تا خلعت فاخر تصوف یابی
جیب ترمه پاره ساز تا مرد کردی سر تواضع بر قدم ستمکان دار که
تقدم است تاج ترک بر صدر ریاست نه که تصد را این نشان است
نات ای درویش ستار لام الف لاف از سر بنید از که عکالت

شرف یابی شیرازه الف و دال از اطراف نسخه اعتقاد سقیم
بکشی که در جرین عتقا مثبت کردی پای کراغ تو سبب نفس را
بعین عبادت منقل کردان تا چشم بر کرا یعنی خواب غفلت
بسته نباشی چاق جیم حصا و بر مره یعنی قوت نفس شکن
دل زن که جود شوق حق افروخته کرد و چاق جیم و الف
و من از کردن حماقت بنه تا حقت قوت و نصرت بخش
با بستره صا و صلح سر جفا بترارش که صفای قلندری از روی
پاکی یابی بچو کان لام حال کوی میم مدور سموات بر پای
تا سلوات میدان توجید یعنی موزع طای طلب از پای اختلاط
کنان بیرون کن اگر اختلای روضه جنان از خان بی جوی
بنای عین فم ثعبان انتفاع کج دینی از پای در افکن اگر
انتفاع خرابی بقاع دینی می طلبی که هبای همت از سر میا
بهت بکشی تا نامت میان خلق ظاهر شود نهال دندان سین

مسحت امل بانیزه لا بر فکن تا فلاح تخم حسن عمل حاصل
 کرد و **کشت** دامن و افج تجسیر بدست آرتا جید باشی
 سر از بستر غفلت بردار تا بستر شهوت بر زمین بماند مغر از
 سر مخالفت بیرون آرتا سر التوت ترا بسرو ری رساند
 روی دل از روی بگردان تا روی و رای آن بر تو تجسلی
 کند و از قدم صدق دور مدار تا دعوی قدم داری از تو آست
 اید پشت مطامع بشکن تا معیار این صفا معاینه بینی لب
 از عین لب بر پیر و از و با چشم شه شریعت تر ساز که تا لباب
 طریقت دریایی پای از میان مجبان بیرون مننه تا اسیر محن
 نکردی دست از لفظ سدید باز میکتر تا سید طریق نه بینی آستین
 بر سر آب قیقه دنیا افشان که کال نیست آره مسکن است
 که مسکن و شات نهال اقبال نیست تنه ساز نینه خلاف
 بیند از که خلق را خلیفه بحق باشی کمان حق قربان ساز که لایق

تیسعه جمع قاع ان فر
 حجاز

قرب حق شوی دندان تو کس نفس بر کن تا دامن تو بگیرد یعنی
 تو لا بخدا کن حلقه از سر متابعت در گوشش نفس کن تا منفس
 و غیر سر کردی فحری از روی مهر بر جبین روح نه تا مروح شوی
 اده از سین سکینت بر پای کینیت نه تا بایت سنای سبحان
 شود پیرو از وال درایت بر روی ریانه تا رایت دریای عتمان
 عسرفان شود **کشت** ای درویشش آری در اشک را دریا
 ساز که از یاری باری کوهری باری آب روی بینی عین صرا
 بنور رو حایت بینا گردان که بینند عصر کردی منیش جان را
 پیدا کن که در دانش عسرفان رسی تا از راز ایل کن ایل فضایل
 جاودان یابی مخازی خلق را مخفی کن که در از یی عمرت
 آشکارا شود بنای قوای شهوت را ویران کن تا جوار کعبه
 حقیقی قرآن بسی ابثیه دینوی بنیا و مکن از عسهارت
 اخروی نشان یابی مجاز عقلی را مجنون عشق کن تا در ناز

و نعيم حقيقت رسی تر ساندن و هم رار سوای بلا ساز تا توانی
دعوی محبت شود بنای محاربا بنفس محکم کن که تا ابا نماید
عین خود را بخود بینی خرم کن تا رعد نه بیند محبت عشاق را
خانه ساز که این مقام ملایم بزرگانت از کوی جاده جوی گوش
گیر که منصب شهنش است **مشوئی مشوئی مشوئی**
فتوح جوی کو خشم بر دل کجا **بسن** بن قمر شهنش از مهر کنار
ترک جوی در تک جبر فنا **پیموئی** کن نقطه هستی تا
توبه خواهی توبی خود در خصل **صورت** توبه توبه دان در مثال
صبر جوی چشم بر احسان **روی** ساز از روی در بر طلب
در توکل بادت توکل حال **باحق** اکن جوی این صورت جمال
صدق جوی صد که در تحفیل بود **پیموئی** فاف آور در اجمال از وجود
خو طلب با فای فرقت در حال **خوف** جو خوف از جمال ذوالجلال
در رجاء داری امید اندر بلا **اجر** دل دان فیض دیدار خدا

شوق خواهی شوق کن از غم سینه **بسن** بن رباب وحدت دلکشا
عشق جوی حاجی آسایق **در طلب** بر شوق انفس چشم دار
عقل خواهی چشم نه بر امر قل **تا بر** دنیض از حضرت عقل کل
علم جوی نئی کن علت یقین **عین** بن بر حرف نئی علم وین
وقت خواهی تقوی دل بیکران **جوی** تا وقت تو خوش کرد از آن
حال جوی چون الف بگذر زغم **تا شوی** در حل مشکلات علم
بسط خواهی خط از بحر خطر **مهر** سلوت در دل آرد بر کد
قبض خواهی محو ساز از ضیق **نقطه** لوح وجود آب و گل
توب جوی پیمو عتقا در طلب **در پست** فاق قناعت جوی
جذب خواهی در چهر در دو بلا **ذبت** سمت جو چو یوسف از خطا
داردت باید ز حضرت بردوام **چون** الف در در شهاب جو قیام
سکر خواهی صافی کلبه ادب **در سر** آور تا زحق یا نبی طرب
صحو جوی صحبت از بیت و درار **تا ز** وجه حق شود طرفیت یار

کشف جوئی شیر شهوت را عیان **در کف آور تا شوی مل عیان**
و جد خواهی و او وحدت زود **محو کن و او دوی از و جو**
چشم یک بین شقی عاشق شود **دین کدوسی بیند عدوت**
فصل فی خاتمه الکتاب بنده فتاحی اگر چه در افتاح
این نسخه فت و توفقه بسیار کشید اما بواسطه الف قلم
امیدوار است که عاقبت نامش زنده ماند **و طوع**
نقش تان معنی پیدا است از نیام **هر بیت او که کنش در میان او**
در دوده قلم ماند چون شمع زنده نام **بگر که هست یحی زنده میان او**
کنت سواد این شبستان عبرتشان که در سایه او مخدرات
معانی ستان خفته اند **تاریخ** شبستان خیال زیباست در سخن
که تاریخ تمام او بود زیباست **کنت** بادی و سابق در اختراع
و اقطاع این نکات و وقایع این اقل خلافت **هر که فضل**
متقدم بیان بادی و سابق این شبستان برای چشم خیاالت و رای ف

در امانت عادی و ساری باشد **فصل** در دستگیری بر هر کس
بر سر این عاشقت از قصب **هر که بر این قصب کندش خند**
کرده بود این قصب غصه نبرد **سواد شو و شاعی شبت**
که در شان خیریت منزل سازد و چشمت خیال او در دل کا
است که جرم و افسرده کی عیش در نه دارد قلم از خیال دروغ
بردار که در خیل صدیقان رسی قدم از سود این سوداچی نه
فدع در کش تا سود صدیقان **قلم** خواهی که شود سلک کلام منظم
بر نظم دمان بند بهشتی حکم **دانی که گرفت ذوق علم از عالم**
انگوز سواد شو بر داشت قلم **مناجات** الهی در آن دم که
خاتمه شبستان حیات بر دیباچه مطلع صبح وفات رسد
و نم حشر بر دین مابلوم دهد شین شربت شهادت ایام
از لبای بیان و سین سبای سعادت جاودان از تازی تن
عیان و الف العت احسان از نو نفس سامان **مدار قطع**

کو ز قاضی بلندی کیم در شهر
 بنی عقیقه که ترس تر و بیایی
 احوال اولدی جانم از او ایستدیم
 سید و دین که سید و دین

اگر چه بستان دیوان سا : نماید شیرین نشین شر
 شب ظلمت از روی او دور و آرد : ستان آنکس از قبول نظر

نعت الاوراق بعون الملک الخلاق فی یوم السبت فی شهر شوال :

تاریخ
 ۹۴۶

رقم الفقه
 انقضی این کتاب فتاحی : بسماعت علم بدی درجی
 چشم اصلاح بر تراش غلط : چونامدم نمود محتوی

۱
 جیم آیین کوریک سبک صوبی قادی
 اولنا اول سبکین کبی افدن ایست صوی
 اوله نذر و قدش خرامش شمدی کی شینارده
 صدیکین انا صوبی انا قوی و انا طوی

۴
 اوله فرام اوله کلک انا او پریشان و شینار
 نازمار ایلدی صوبی قادی اوله اوله اوله

۴
 جامه سیل قوجا کور اوله صوبی طوی
 آرمیک فان قیارجا صوبی صوبی

۵
 غمجه طلبه کلستان او قیدی بار صبا
 یارده بلور قیدی قال حجاب الشمن
 برقدی کی کلک حجاب حجابی کلک

۷
 سپهرینه و ده بر ماه بان فریقدر قویه گوهر قویه هرگز شاد و می بودر
 عاشق او ورکه عارف اوله اوله اوله
 قوی به او ورکه باز که اوله اوله اوله